

Tečaj XXII.

Studen i prosinac 1898.

Broj 11. i 12.

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga družtva

Izdaje

Upravlј. odbor hrv.-slav.

šumarskoga družtva.

Uredjuje Josip Kozarae.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1898.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga družtva.

Šumarski list.

Br. 11. i 12. u ZAGREBU, 1. prosinca 1898. God. XXII.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 8 for.; za $\frac{1}{2}$ stranice 4 for.; za $\frac{1}{3}$ stranice 2 for. 70 novčić; za $\frac{1}{4}$ stranice 2 for. — Za višekratno uvrštenje primjerena popustbina.

Živio kralj Franjo Josip I.

Pa 2. prosinca 1898. dovršuje se petdeset godina, odkako austro-ugarskom monarhijom vlada najplemenitiji, najljubljeniji vladar svojih naroda — car i kralj Franjo Josip I.

Petdeset godina vladanja, petdeset godina râda, petdeset godina težkih kušnja!

To je velika duša, to je veliki duh, koji ne samo da nije pod tim teretom klonuo, nego svjež i krjepak, nepomučen ni srećom ni bolju, sveudilj dieli ljubav i milost iz prepunoga otčinskoga srca svoga.

Hrvatski narod vjeran od vajkada uzvišenima svojima vladarima, ponosi se i sada, da je kao hrabrošću na bojnom polju, tako i razboritošću u doba mira, uvek vjerno stajao uz Svoga kralja, uvek djetinskom odanošću dielio s njime darove Providnosti božanske.

Ako itko hrvatskomu narodu može — svojim radom, svojom uztrajnošću, svojom ljubavlju, svojom dobrotom — služiti kao uzor, to je nedvojbeno Naš Uzvišeni kralj Franjo Josip I.

Živio nam kralj!

Zemljištne zajednice.

Piše **Gašo Vac**, krapinski šumar.

(Nastavak)

IV.

Prošle godine raspravljali smo u «Šum. listu» (str. 15., 103. i 364.) sve, što se odnosi na uredjenje zemljištnih zajednicâ. Nu pošto je kasnije izšla provedbena naredba visoke kr. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove i odjela za pravosudje, od 19. rujna 1897. br. 54510., to ćemo u skladu s provedbenom naredbom nastaviti našu razpravu, da ju tako upotpunimo i u skladu sa zakonom dovršimo.

Valja nam s toga opet nastaviti i promotriti.

I. Prvo uredjenje u smislu provedbene naredbe.

a) Organi uredjenja. §. 1—3. određuje, da se uredjenje zemlj. zajednica ima u r e d a r a d i provadzati po predstojniku kr. kot. oblasti; odnosno po povjereniku, kojega visoka vlada imenuje.

Kao pomoćni organi jesu članovi obć. poglavarstva, t. j. samo obć. poglavarstvo, odnosno načelnik obćine, nadalje šumski odbori i šumar. tehničari.

Ovo se temelji na §. 9. prov. nar. 2. al., koji glasi: «Isto tako dužne su tečajem svih stadija h uredjenja zem. zajednicah odazvati se pozivu organah oblastnih osobe, koje se kao svjedoci i vještaci preslušati imadu.

Glede obć. načelnika i šumar. tehničara propisuje to jasno naposeb §. 10. i 11. prov. nar.

b) P r v i p o d a t c i z a u r e d j e n j e mogu se u svrhu ustanovljenja posjeda i suovlaštenikah pribaviti:

1. Iz segregacionalnih osuda i segregacionalnih operata ili obavljenih dobrovoljnih nagoda izmedju bivšeg vlastelina i kmeta.

2. Prepisom gruntovnih napisnika i uložaka kod kr. gruntovnih oblasti (kr. kot. sud ili sudbeni stol).

3. Prepisom posjedovnih listova kod obć. poglavarstva.

4. Iz postojećih temeljnih knjiga, odnosno popisa vlastnika i posjeda, kće su svojedobno vodjene na temelju obće poznate nam normativne raredbe od 4./III. 1871. br. 2144.

5. Od pojedinih suovlaštenika, koji svoja prava na dotični posjed dokazuju.

6. Preslušavanjem svih interesiranih stranaka dotičnog sela, mjesta i t. d.

c) Prvi izvidi. Kada su pribavljeni svi podatci napred navedenim načinom, naročito, kada budu ustanovljene sve zemljištne zajednice u području dotične kr. kot. oblasti, proglašiti će se to javno (§. 6. prov. naredbe). Obrazac A. prov. nar. Tim proglašom pružena je prilika svakom interesentu (pojedincu, zadruzi, skupini, korporaciji i t. d.), da u roku od 6 mjeseci svoje pravo dokaže, odnosno, da podnese prigovore, da dotični posjed ne spada pod udar zakona o uredjenju zemlj. zajednica.

Tečaju dalnjega uredjenja ali ne smeta ništa ovaj proglas.

Kod prvih izvida moraju se već ustanoviti ovaštenici i predbjezno u imenik prepisati prema faktičnom sadanjem uživanju.

Kada imamo popisane sve suovlaštenike, od priče je potrebne, da se izvide i dotični objekti, vrhu kojih se uredjenje vodi. Uredjivati neko gospodarstvo (šumu i pašnjak i t. d.), a isto ne viditi, jeste u jako velikom protuslovju sa pojmom o uredjenju.

Na temelju samih pismenih podataka imati će dotični urednik slabu ili nikakovu sliku za dalje uredjenje, naročito što se tiče sastavka pravilnika.

S toga §. 8. prov. nar. propisuje; «Bude li ipak nemoguće doći tim načinom (pismenim) do pouzdanih posljedaka nuždnih izvida, moći će predstojnik kr. kot. oblasti (urednik §. 3.) izaći osobno u sjedište odnosne upravne obće, aako

b u d e n u ž d n o i n a l i c e m j e s t a , t . j . u m j e s t o , g d j e z e m l j . z a j e d n i c a p o s t o j i .

Na licu mjesta ustanoviti će se :

1. Svi lokalni odnošaji, koji uplivaju na sve okolnosti, kako bi se dalo što bolje uredjenje provesti.
2. Kratkim opisom stanje šumâ, pašnjakâ i inoga posjedâ.
3. Udaljenost šume i pašnjaka, t. j. koji suovlaštenici uživaju veću korist (naročito u gorskim predjelima) od bližnjeg pašnjaka ili šume i t. d.

Sve momente treba prigodom prvoga uredjenja pred očima imati, pak s toga je od potrebe, da se kod prvoga izvida izvide i opišu svi objekti, na koje se uredjenje proteže.

Pošto smo prigodom prvih izvida ustanovili i opisali posjed zemlj. zajednica, te ustanovili sve suovlaštenike, tada će se po dotičnom uredniku običajnim načinom (§. 10. pr. n.) sazvati.

II. Prva glavna skupština suovlaštenika.

Glasom §. 59. z. o z. z. ima se glavna skupština sazvati u u područje obćine, gdje leži zemljištna zajednica, t. j. u sjedište sela, mjesta i t. d.

Svaki suovlaštenik ima pravo u skupštini izraziti svoje mnjenje (§. 12. pr. n.).

Pravo glasa i prigovora pojedinih suovlaštenika u skupštini odlučuje se po razmjerju suvlastničkog prava na zajednički posjed (§. 14. z. o. z. z.). To je najpravednije.

Ako li pako postoji već pravni običaj zajedničara glede stvaranja zaključaka, to će se glasovati prema tomu običaju; dočim to — tako rekući — nigdje statutarno uredjeno nije, jer statuta faktično ne ima.

U ovoj prvoj glavnoj skupštini ima se odlučiti, da li će se zemljištna zajednica ostvariti ili razvrći.

S toga svaki urednik, koji rukovodi uredjenje, ima veliku zadaću pred sobom, ako želi udovoljiti intenciji i duhu zako-

nodavca. Naš narod nagnje rado na diobu skupnog posjeda, pak će se svagdje pojaviti želja za diobom šuma i pašnjaka.

Sloboda uređenja prepuštena je zajednicama.

Usljed toga i usljed raznih zamršenih odnošaja i zastarjelih prava putem okupacije, naslijedstva i kupovanja i t. d. zajedničkog posjeda, biti će na mnogim mjestima potežkoća oko toga uređenja.

Tu će urednik poseći za §§. 61., 62., 63. i 66. z. o. z. z.

Tim je omogućena razgoda i postupak prvog uređenja gotov je po upravne oblasti. To sliedi iz §. 66. z. o. z. z., koji glasi:

Ako se podigne prigovor s toga, što se zem. zajednica stvara oko skupine, koja ju po načelih ovoga zakona ne može tvoriti, ili ako su odnosaji glede posjeda zemlj. zajednice i skupnih užitaka tako zamršeni, da ih upravna oblast, koja prvo uređenje nadzire, ne može sporazumkom stranaka bez posebnih izvida na licu mjesta razmrsiti, tad prestaje djelovanje upravne oblasti, ter se ureda radi im pristupiti k razgovobi (§. 68. z. o. z. z.).

Nadajmo se, da će se već postojeće zajednice uzdržati, a nove ostvariti i oživotvoriti, što i jeste intencija zakonodavca.

S toga i prelazimo na djelovanje glavne skupštine.

Glavna skupština ima da si izabere odbor od primjerenog broja ovlaštenika (§. 19. prov. nar.).

Osim toga razpravlja se u prvoj glavnoj skupštini:

1. Glede suvlastničkog prava.
2. Glede broja članova odbora.
3. Glede naslova glavaru.
3. Glede sastavka pravilnika.
5. Glede ustanovljenja pristupnine.

Ovo prvo razpravljanje u glavnoj skupštini od prieke je potrebe, da se tako pribavi svestrani pregled glede što boljega uređenja zem. najednice, odnosno glede sastavka pravilnika ili radi odstupa od sastavka istoga (§. 35. prov. nar.).

III. Odbor.

Ovaj odbor, izabran u prvoj glavnoj skupštini, ureduje samo do konačnog uredjenja zem. zajednice, te mu je s toga djelovanje privremeno. To nije zastupstvo, kako ga zakon predmjeva.

Odbor jestе samo pripomoć uredniku radi prvog uredjenja.

Odboru jestе u smislu §. 20. prov. naredbe dužnost :

- a) da ustanovi imovinu zemlj. zajednice;
- b) da sudjeluje kod izpravka popisa ovlaštenika, koji je sastavljen prema §. 16., 29. i 30. naputka (Obraz. B.);
- c) da se izjavi glede sastavka pravilnika, ili da se po propisu §. 94. zakona zatraži odstup od sastavka istoga.

a) Imovina zem. zajednice.

Ova jestе već prije ureda radi ustanovljena na temelju §. 4., 5., 8. i 9. prov. nar. načinom, kako je to gore spomenuto pod I.b. prvo uredjenje.

Odbor imati će dakle samo nastojati oko izpravka eventualnih pogriješaka ili promjena.

b) Popis ovlaštenika.

Ovaj se mora već tečajem prvih izvida (§. 4. i 5. pr. n.) sastaviti prema obrazcu B. i voditi.

Stupci 1., 2. i 3. obrazca B. izpuniti će se lahko iz posjedovnih listova, segregacionalnih osuda, starih temeljnih knjiga i t. d., te je ovako predbjеžno sastavljeni popis dovoljan glede saziva prve glavne skupštine i dalnjeg razpravljanja sa odborom.

Grunтовно stanje pako svakog suovlaštenika pronaći će se u gruntovnom uredu, te pronalazak zabilježiti u stupce 5—7 (§. 29. prov. nar.).

Ovaj rad u gruntovnici jeste tegotan (prebacivanjem i listanjem težkih grunt. knjiga), pošto se od svakoga suovlaštenika mora u popis zapisati gruntovni uložak i stvarnost čestica, što služi za dalje gruntovno provedenje.

Najglavniji stupac jeste 4., gdje se označuje «alikvotni dio ovlašteničtva» napram cielokupnom zemljištu zajednice.

Kako se propisuje alikvotni dio, označuje §. 30. pr. nar. Isti se dade opet ustanoviti iz segregacionalnih osuda, gruntovnih izvadaka, starih temeljnih knjiga i na temelju preslušanja stranaka, odnosno iz opisa provedenih zadružnih dioba i t. d.

Stoga jeste od prijeke nužde, da se sastavljeni popis ovlaštenika pročita u prvoj glavnoj skupštini. U prisutnosti stranaka i odbora provesti će se odmah potrebni izpraveci, odnosno zapisati će se u stupcu 4. faktično stanje «svlastničkog prava», prema provedenoj segregaciji, zadružnoj diobi ili premu provedenom razvrgnuću građanske zajednice.

Ovako sastavljeni i izpravljeni popis u stupcu 1—4. služiti će za daljni sastavak temeljne knjige suovlaštenika. Preporuča se velika pažnja kod ciepanja «alikvotnih dielova» slomaka. Gdje su preveliki nazivnici slomka, otežćava se uživanje zajedničkih koristi (kod razdiobe drva i t. d.). Bolje je više osoba svesti na stanoviti veći slomak; jer će se tako bolje moći odmjeriti sve koristi i tereti prema §. 14. z. o. z. z. Stoga označimo prema §. 31. prov. nar. u stupcu 4. jedno cielo ili više selišta ili oznake $1|_2$, $1|_4$, $1|_3$, $1|_8$, $1|_{16}$, $1|_{32}$ selišta. Potonja oznaka neka bude najmanja — u koliko je iole moguće.

Silno ciepkanje «alikvotnih dielova» otežćava vanjski rad šumara, što nam je svakomu dovoljno poznato iz prakse.

c) Sastavak pravilnika.

§. 94. z. o. z. z. propisuje: Ako je zemljište zajednice tako maleno ili su prilike gospodarenja, odnosno uživanja zajedničkog zemljišta tako jednostavne, da bi suvišno bilo urediti upravu posve prema ustanovam ovoga zakona, slobodno je s privolom kralj. zemalj. vlade prema shodnosti odustati od provadjanja svih ustanova zakona.

Svakako ima biti zajamčeno redovito namirivanje poreza i inih javnih tereta zemljištne zajednice.

Na temelju zakona prosto je ovlaštenicima i odboru, da li hoće pravilnik ili ne. To je u načelu pravedno; ali obzirom na razliku zemljištnih odnošaja u cijeloj zemlji, gubi se jednoličnost. Nigdje nije točno označeno, koja površina jeste odlučna, da se odustane od sastavka pravilnika. Sve odvisi od lokalnih odnošaja.

U načelu ali, trebalo bi se držati jedne stanovite površine. Najbolje je, ako odnošaji zahtjevaju, da se kod površine od 40 do 50 rali odustane od sastavka pravilnika. Gdje je preko 50 rali zajedničkog posjeda, imao bi se sastaviti pravilnik.

Ovo bi bilo u savezu sa §. 25. i 26. z. o z. z. Da je tomu tako, slijedi iz §. 25. z. o z. z. (prvi dio), koji glasi: «Gospodarstvo na zemljištnih zajednicah mora biti prema trajnoj koristi zajednice; a §. 26. z. o z. z. (prvi dio) glasi: Unutar granica ovoga zakona i pravovaljano sastavljenih pravilnika upravljaju i razpolažu zajednice pod nadzorom oblasti, u onom zakonu naznačenih, samostalno svojom imovinom.

Sastavak pravilnika jeste dakle od priike nužde, što slijedi iz §. 29. z. o z. z., naročito glede djelokruga zastupstva, pošto «sve poslove s upravom imovine zemljištne zajednice, u koliko nisu glavnoj skupštini ovlaštenika pridržani, vodi zastupstvo, kojemu stoji na čelu glavar.

Zastupstvu zemljištne zajednice nije nigdje zakonom osiguran djelokrug. Sve je prepusteno, da se uredi pravilnikom. U glavnom ali ima ipak po §. 31. z. o z. z. sve da odlučuje glavna skupština.

Po §. 30. zakona sazivlje se glavna skupština svake godine na jedanput.

Koliko li je potičkoće razpravljati vani sa «masom ljudi», to nam je svakomu poznato. Pak to se ima svake godine operativati. Da odlučuje «volja» glavne skupštine, a ne zakon, prestale bi u brzo sve zemljištne zajednice.

S toga nam valja svima uzraditi, da se valjan pravilnik (zakon u zakonu) sastavi.

U §. 43. proved. nared. imamo dovoljno oslona, pošto isti propisuje, da na izabranu zastupstvo prelaze odmah sve vlasti i dužnosti prema zakonu i pravilniku.

Kada je kod kraj. imovnih obćina — koje imadu silnoga posjeda i imetka — dovoljno od svih suovlaštenika izabranu zastupstvo, odnosno koje se bira samo iz sredine obć. zastupstva upravne obćine, sigurno je dovoljno zastupstvo za sve poslove i kod svih zajednicah, koje označjuje §. 1. zakona od 25. travnja 1894.

S toga imade organ, koji provadja uredjenje zem. zajednica skupa sa izabranim odborom veliku zadaču i odgovornost, da se prema odnošajima odluci za sastav pravilnika ili ne.

U načelu ne bi se smjelo nigdje odustati od sastavka pravilnika.

Prema odnošajima neka se sastavi obsežan pravilnik za veliki posjed, a jednostavniji za mali posjed.

To je i intencija provedbene naredbe, koja u §. 22. preporuča: «kod sastavka pravilnika valja svedj pred očima imati poglavito to, da se u daretelji trajnom obstanku zemljističnih zajednica. Urednik imati će dakle svratiti svu pozornost poglavito na to, da u pravilniku budu shodno uredjeni svi odnošaji.

Pošto u glavnom cielo uredjenje zem. zaj. odyvisi od pravilnika, to i mi donašamo (prema našim malenim silama sastavljeni) na pretres takovi pravilnik, pod naslovom:

Pravilnik

zemljistične zajednice (sela, mjesta i t. d.), sastavljen na temelju zakona od 25. travnja 1894. o uredjenju zemljističnih zajednica.

I. Naslov.

§. 1.

Naslov zemljiste zajednice imade uvjek nepromjenjeno glasiti: «Zemljistična zajednica (sela, mjesta, urbarne obćine, plemičke obćine i t. d.)» (§. 3. z. o z.z. i §. 23. prov. naredbe).

§. 2.

Naslov može se promjeniti samo iz nastalih važnih razloga uslijed zaključka glavne skupštine, a odobrenjem nadležne političke oblasti.

II. Imovina.

§. 3.

Zajedničku imovinu zem. zajednice sačinjavaju sljedeće nepokretnosti:

- a) Šuma «Jelovica», unešena u grunt. ulož. br. . . porezne obćine . . . i to parcela br. . . u površini od . . □⁰ rali.
 - b) Šuma U. i t. d. (kako već posjedovnica glasi).
 - c) Pašnjak «Brezovica», unešen u grunt. ulož. br. . . porezne obćine . . . i to parc. br. . . u površini od . . □⁰ rali i t. d.
 - d) Oranica «Polje», unešena u grunt. uložku br. . . porezne obćine . . . , parc. br. . . u površini od . . □⁰ rali i t. d. (koja je dana na uživanje župniku, učitelju i t. d.).
 - e) Livada «Jelas», unešena u gruntnom uložku br. . . porezne obćine . . . , parc. br. . . u površini od . . □⁰ rali i t. d. (za uzdržavanje selskog bika, nerasta i t. d.).
 - f) Selska bara, unešena kao bezplodno zemljište, pod par. br.
 - g) Napojište u kotaru «N.» i t. d.
- Ukupna površina celokupne zajedničke imovine jeste . . . rali . . . □⁰.

III. Suvlastničko pravo.

§. 4.

Suvlastničko pravo na zajedničku imovinu stiče se i proizlazi:

- a) iz urbarnih odnošaja, uredjenih putem segregacije i zemljištnog uredjenja (segrecionalna osuda, nagoda. i t. d.);
- b) na temelju posebnih plemićkih povelja, uredaba i t. d. (za plemićke obćine);

- c) na temelju §. 17. temeljnog krajiškog zakona za krajiške obćine, odnosno prema pravnom odnošaju dotičnog sela, mjesta i t. d. (u bivšoj krajini);
- d) putem nasljedstva;
- e) uslijed zadružne diobe ili razvrgnuća gradjanske zajednice;
- f) uslijed darovanja;
- g) putem prekupa.

§. 5.

Temelj zemljištne zajednice sačinjavaju suovlaštenici, koji su svoja prava stekli načinom, označenim u §. 4. toč. a), b), c), d) i e) ovog pravilnika.

IV. Pristupnina.

§. 6.

Tko putem darovanja steče suvlastničko pravo, a nije u rodbinskoj svezi sa suovlaštenikom, imade platiti u blagajnu zemalj. zajednice u ime štatutovine (pristupnine) za jedno selište for. nč.; ili za ${}^1|_8, {}^2|_8, {}^3|_8, {}^4|_8, {}^5|_8, {}^6|_8, {}^7|_8$, odnosno ${}^1|_4, {}^2|_4, {}^3|_4 \dots$ for. . . . nč.

§. 7.

Rodjaci, koji steku suvlastničko pravo načinom, označenim u §. 6. pravilnika, plaćaju u ime pristupnine četvrtinu od opredieljene svote (§. 6. pravilnika) u blagajnu zemljištne zajednice.

V. Prekup pristupnina.

§. 8.

Tko želi svoje suvlastničko pravo prodati, imade to najprije ponuditi:

- a) zemljištnoj zajednici;
- b) rodjacima po blizini srodstva;
- c) najbližjem susjedu;
- d) najbližjem medjašu.

§. 9.

Ako se nitko pravom, označenim u §. 8. pravilnika, u roku od mjesec dana nakon svestrano proglašene ponude ne

posluži, vlastan je suovlaštenik svoje pravo prodati svakomu, koji je vlastnik nekretnina u području ove zemljištne zajednice (§. 22. z. o z. z.).

§. 10.

Tko inim načinom, nego li po baštinstvu ili diobi zadružnog posjeda dodje do suvlastničkog prava na zajedničku imovinu ove zemljištne zajednice, imade platiti u ime pristupnine u blagajnu zemljištne zajednice:

- za 1 selište 160 for. ($\frac{8}{8}$ ili $\frac{4}{4}$)
- » $\frac{1}{4}$ selišta 40 for.
- » $\frac{1}{8}$ selišta 20 for., odnosno razmijernu svotu prema ciepajućem se alikvotnom dielu.

§. 11.

Dok se ne uplati pristupnina, propisana u §§. 6., 7. i 10. ovog pravilnika, ne ima dotičnik nikakvoga prava na zajedničku imovinu sve dotle, dok ne bude uvjetom pravilnika udovoljeno.

§. 12.

Ako se pristupnina u roku od tri mjeseca ne uplati, ima se putem političke ovrhe utjerati.

Prema potrebi može se dužna pristupnina gruntovno osigurati na imetak dotičnog kupca i tada sudbenim putem za korist zemljištne zajednice utjerati.

Sve dotle, dok se pristupnina ne podmiri, počiva suvlastničko pravo za korist zemljištne zajednice (§. 20 z. o z. z.).

§. 13.

Suvlastničko pravo spojeno je u načelu sa selištnim posjedom (§. 6. z. o z. z.), odnosno sa dvornim mjestom ili s vlastnosti nastanjene kuće (§. 7. i 8. z. o. z. z.) (pak stoga se ne može samo pravo bez tih nepokretnosti niti prekupiti).

VI. Alikvotni dio suovlašteničtva.

§. 14.

Alikvotni dio na zajedničku imovinu ustanavljuje se prema segregacionalnoj osudi ili na temelju inih pravnih izprava.

§. 15.

Ukupni broj selišta ne može biti u buduće veći, nego li e ustanovljen prigodom uredjenja zemljištne zajednice.

§. 16.

Ako nastanu slučajevi, označeni u §§. 6., 7. i 10. ovog pravilnika, to alikvotni dio ne može iznašati manje od $\frac{1}{32}$ celog selišta. Ovaj dio vriedi i za svakog suovlaštenika «bezkućnika».

Gdje bi nastali slučajevi, da bi se pravo od $\frac{1}{32}$ selišta dalje ciepati moralo, to svi ovi suovlaštenici dolaze u zajedničko uživanje ovog minimalnog diela ($\frac{1}{32}$ selišta).

VII. Temeljna knjiga.

§. 17.

Vrhu svih suovlaštenika suvlastničkog prava i razmjera vodi se temeljna knjiga (§. 24. z. o z. z.); koncem svake godine obavlja se revizija temeljne knjige prema prijavljenim promjenama.

§. 18.

Svaka promjena nastala u smislu §§. 6., 7. i 10. ovog pravilnika, mora se u roku od 14 dana prijaviti pod globom od 5—25 for. za korist zemljištne zajednice.

VIII. Uprava zemljištne zajednice.

Upravu zemljištne zajednice sačinjava (§. 29. i 31. z. o z. z.):

- A) Glavna skupština.
- B) Zastupstvo zemljištne zajednice.
- C) Glavar zemljištne zajednice.

A) G l a v n a s k u p š t i n a.

§. 19.

Glavna skupština imade sliedeći djelokrug:

- a) izabirati zastupstvo,
- b) sticati, mienjati i odtudjivati zajedničku imovinu;

- c) odlučivati glede uzimanja i podielivanja zajma u korist zemljištne zajednice;
- d) odredjivati glede prinosa, označenih u §§. 6., 7. i 10. ovog pravilnika;
- e) odlučivati glede diobe zajedničke imovine;
- f) mienjati prema potrebi ovaj pravilnik;
- g) stavljati zahtjeve glede premjene šum. gospodarstvene osnove, gdje to obćeniti interesi zahtjevali budu;
- h) odlučivati prema potrebi o doprinašanju iz sredstava zemalj. zajednice za korist upravne, crkvene ili školske obćine ili u obćenite koristne ovrhe;
- i) pretresati rad zastupstva, te isto radi propusta i neurednosti pozivati na odgovornost.

§. 20.

Glavna skupština sazivlje se redovito koncem svake 3. godine, nakon izminuća trogodišnje periode zastupstva (§. 35. z. o z. z.).

§. 21.

U izvanrednim važnim slučajevima kao i na zahtjev ^{1/3} suovlaštenika može se sazvati uvjek prema potrebi izvanredna glavna skupština, koja vieća prema §. 19. ovoga pravilnika.

§. 22.

Glavnu skupštinu sazivlje glavar (predsjednik) zemljištne zajednice. O sazivu glavne skupštine ima se uvjek obavjestiti nadležna oblast. Isto tako imaju se oblasti na odobrenje priposlati i svi oni zaključci, koji po svojoj naravi na dotičnu oblast spadaju (§. 38. i 50. z. o z. z.).

§. 23.

U glavnoj skupštini imade pravo glasa svaki suovlaštenik, koji je:

- a) neporočan (t. j. nije kažnen radi koristoljublja);
- b) 24 godine star;
- c) upisan u najmanjem alikvotnom djelu (§. 16. ovoga pravilnika) u temeljnoj knjizi.

§. 24.

Zaključci stvaraju se većinom glasovah predstavnikah broja ukupne selištne pripadnosti prisutnih suovlaštenika zemljištne zajednice.

U slučaju jednakoga razmjera predstavnika suovlašteničkog prava, odlučuje predsjednik skupštine svojim glasom.

§. 25.

U svakoj skupštini mora biti prisutna nadpolovična većina suovlaštenika, koji imaju preko polovice suvlastničkog prava; inače su zaključci nevaljni.

§. 26.

U slučajevih, označenih u §. 25. ovoga pravilnika, ima se sazvati ponovna skupština.

Svaki ovlaštenik ima se ponovnom pozivu odazvati pod prijetnjom globe od 2—10 for. za korist blagajne zemljištne zajednice, koja se globa političkim putem utjerati može.

§. 27.

Tko u skupštini smeta nepristojnim ponašanjem djelovanje skupštine i pojedinih skupštinara, može se po predsjedniku glavne skupštine kazniti globom od 5—25 for. za korist blagajne zemljištne zajednice.

Izrečena kazna u zapisniku imade svoju valjanost istom nakon odobrenja iste po političkoj oblasti.

B) Zastupstvo zemljištne zajednice.

§. 28.

Zastupstvo zemljištne zajednice sastoji se iz . . . članova (izabranih prema §. 33. z. o. z. z.). Broj članova zastupstva jeste neparan.

§. 29.

Nakon izbora zastupstva, obavljenog po §. 19. toč. a) ovog pravilnika i nakon odobrenja izbora po političkoj oblasti, birajn

si odbornici većinom glasova izmedju sebe glavara zemljištne zajednice (koji nosi ime glavar, knez, predstojnik, sudac i t. d.).

§. 30.

U zastupstvo ne može biti izabran suovlaštenik:

- a) koji nije punoljetan;
- b) koji je kažnjen radi koristoljublja;
- c) koji ne ima nepokretnog imetka u području zem. zajednice;
- d) koji ima izpod najmanje izmjere alikvotnog djela (§. 16. ovoga pravilnika) suvlastničko pravo.

§. 31.

Mandat zastupstvu i glavaru traje . . godina (§. 35. z. o z. z.). Zastupnik zemljištne zajednice jeste počastno zvanje.

§. 32.

Ponovno izabrani zastupnici i glavar ne moraju, ako dobrovoljno neće, primiti mandata. Po prvi puta ali izabrani suovlaštenik mora primiti čast u zastupstvo. U slučaju da izabrani suovlaštenik ne prima mandata, ima položiti u blagajnu zemljištne zajednice 15—25 for. Po odboru opredjeljena svota može se nakon odobrenja zaključka po nadležnoj oblasti i ovršnim putem utjerati.

§. 33.

Djelokrug zastupstva zemljištne zajednice jeste sliedeci:

- a) ustanovljivati proračun za svaku tekuću godinu unaprijeđ, t. j. odredjivati, kako se ima razpolagati sa redovitim godišnjim prihodom;
- b) opredjeljivati eventualni godišnji doprinos suovlaštenika za upravu i gospodarenje cielokupne imovine zemlj. zajednice;
- c) obavljati u obće reviziju računa kod svih onih, kojima je povjeren rukovanje sa imovinom i gotovinom zemlj. zajednice (§. 44. z. o z. z.);
- d) rukovoditi poslove, označene u §. 17. i 18. ovog pravilnika glede vodjenja temeljne knjige;

e) u smislu §. 4. zakona od 26. ožujka 1894., kojim se uredjuje stručna uprava i šum. gospodarenje, sudjelovati kod sastavka gospodar. osnova za šume i pašnjake kao «zastupstvo ciele zemljištne zajednice»;

f) u svemu podpomagati šum. osoblje, da se gospodarstvo u smislu zakona i potvrđenih gospodar. osnova provadja;

g) glede uživanja zajedničkih šuma i pašnjaka a svake godine, u koliko to gospodarskom osnovom učinjenoj je, urediti:

1. eventualni doprinos za pašarinu;

2. doprinos za žirovinu;

3. doprinos za ine užitke;

4. urediti pašu, t. j. mjesto za sve vrsti blaga na zajedničkom pašnjaku, kao i dobu, kada paša počimlje i kada se svršava;

5. doprinos za pašu po nesuovlaštenicima;

6. i sve moguće učiniti za uživanje i unovčenje svih redovitih užitaka i použitaka.

h) u smislu §. 12. zakona od 26. ožujka 1894. o uredjenju stručne uprave i t. d. namještati potrebito prema propisima usposobljeno osoblje;

i) nastojati, pružiti i određivati radnike, potrebite za obavljanje šumskih radnja;

j) sudjelovati kod redovitog godišnjeg doznačivanja gorivog i gradjevnog drva;

k) sudjelovati kod izvida i ustanovljenja gradjevne potrebštine suovlaštenikah;

l) prema potrebi rukovoditi će pravne i novčane poslove zemljištne zajednice (§. 44. z. o. z. z.) samo zastupstvo po svojim sposobnim članovima, a na čelu mu glavar;

m) ustanovljivati nagradu glavaru zemljištne zajednice;

n) razpravljati eventualne pritužbe suovlaštenika i službenog osoblja;

r) odredjivati dan saziva redovite ili izvanredne skupštine (§. 21. i 22. ovog pravilnika).

§. 34.

Svi zaključci zastupstva dobivaju kriepostnu moć nakon odobrenja zaključka po nadležnoj oblasti.

C) Glavar zemljistične zajednice.

§. 35.

Prema oblastima i trećim osobama zastupa glavar (knez, predsjednik i t. d.) zemljističnu zajednicu.

Glavar stoji na čelu zastupstva zemljistične zajednice. On izvršava sve odobrene zaključke, donešene na temelju §. 33. točka a) ovoga pravilnika, t. j. u koliko ga zastupstvo opunovali.

Na svoju ruku ne smije glavar zemlj. zajednice ništa preduzeti, već ono, koliko mu u obće zakon i ovaj pravilnik dozvoljava.

§. 36.

Izim dužnosti, označenih u §§. 34. i 35. ovog pravilnika, jeste djelokrug glavara sliedeći:

1. Da u ime zemlj. zajednice podnaša oblastima podneske, zaključke skupštine i odbora i t. d. na odobrenje.
2. Da prima naloge od oblasti i o istima izvjesti zastupstvo i skupštinu zemlj. zajednice.
3. Da prema potrebi sazivlje sjednice zastupstva i skupštine.
4. Da u ime zemlj. zajednice podnaša utoke, prizive, predstavke i t. d. u svim redovitim poslovima, naročito u poslovih urbarne naravi i šumskih šteta.
5. Da nadgleda i bdije nad imetkom zemlj. zajednice naročito, da pazi na službeno-lugarsko osoblje.
6. Da u svim radnjama podupire šumarsko-tehničko osoblje.
7. Da barem svakog mjeseca jedan put nadgleda blagajničko rukovanje novca i t. d.

IX. Administrativno i blagajničko poslovanje.

§. 37.

Obzirom na sadašnje lošo stanje zemlj. zajepnice rukovoditi će administrativne i blagajničke poslove zemljistične

zajednice na temelju §. 44. z. o z. z. poglavarstvo upravne obćine N. N. (Ili se odredi rukovodstvo u smislu §. 33. toč. 1. ovoga pravilnika).

§. 38.

U svrhu vodjenja ovoga poslovanja osigurati će se godišnje u proračunu zemlj. zajednice za korist vodstva, odnosno upravne obćine svota potrebita i ustanovljena po nadležnim oblastima.

§. 39.

Administrativni poslovi zemljistične zajednice imaju se razlučeno voditi, te se ima u tu svrhu osnovati:

- a) uručbeni zapisnik,
- b) dostavna knjiga,
- c) sjednički zapisnik za skupštine i sjednice zastupstva,
- d) temeljna knjiga,
- e) posjedovnica i vlastovnica zemlj. zajednice,
- f) katastralni nacrti.

§. 40.

Za blagajničko rukovanje i poslovanje ima se osnovati i voditi:

- a) svake godine proračun,
- b) rasporezni registar šumskog nameta (prema temeljnoj knjizi),
- c) uplatni i blagajnički dnevnik,
- d) glavna knjiga,
- e) očevidnik šum. šteta,
- f) glavnična knjiga šumskih glavnica i kamata.
- g) inventar sveukupne gibile i negibile imovine.

§. 41.

Poslove, označene u §. 39. i 40. ovog prav., vlastno je nadzirati zastupstvo zemlj. zajednice, na temelju §. 33. toč. a, b, c, d, 1, n ovoga pravilnika.

X. Šumsko gospodarstvo.

§. 42.

U pogledu gospodarstva sa šumama i drvom obrastlim pašnjacima valjaju svi propisi zakona od 26. ožujka 1894. kojini se uredjuje stručna uprava i šumsko gospodarenje u šumah, stojećih pod osobitim javnim nadzorom (§. 25. z. o z. z. i §. 3. i 4. zak. od 26. ožujka 1894.).

§. 43.

Cielokupne nekretnine zemlj. zajednice — naročito šuma — nisu dieljive.

§. 44.

Sa redovitim i izvanrednim prihodima iz šuma ima se postupati po propisu §. 27. i 28. z. o z. z.

Kamati šumskih glavnica dolaze kao redoviti godišnji prihod u proračun.

Glede eventualnog viška ima odlučiti glavna skupština (§. 19. toč. b. pravil.).

§. 45.

Na temelju §. 7., odnosno §. 10. zakona od 26. ožujka 1894. rukovodi šumar. gospodarstvo i poslove za to osposobljeni šumar. tehničar.

§. 46.

Glede gospodarenja šumom neobrastlih pašnjaka odlučuje zastupstvo zemlj. zajednice na temelju §. 33., točka g/1, 4, 5, 6 pravilnika.

XI. Kazne i ovrhe.

§. 47.

Sve globe, dosudjene pravomoćno na temelju ovog pravilnika, teku u blagajnu zemlj. zajednice, te se imadu upotrebiti u «obće kulturne svrhe» zajedničara.

§. 48.

Možda nuždni šumski i ini namet ima se političkim putem ubrati od ovlaštenika (§. 14. i 27. z. o z. z.).

XII. Zaglavne ustanove.

§. 49.

U svih priporih suvlastničkog prava, gospodarstva sa imetkom zemlj. zajednice i t. d. imadu biti nadležne političke oblasti, u koliko zakonom ino odredjeno nije.

§. 50.

Ovaj pravilnik stupa u krije post i dobiva pravnu moć nakon odobrenja po visokoj zemalj. vladii, odjelu za unutarnje poslove.

* * *

Evo u ovih XII. poglavijah i 50 paragrafa pokušao sam sastaviti nacrt pravilnika za zemlj. zajednice.

Isti sam praksom i zakonom erpio iz hrv. naroda — za hrv. narod; pak tko zna bolje, rodilo mu polje.

Ovu pako razpravu nastaviti ću svojevremeno prema razvoju same stvari.

Nekoliko spornih pitanja glede dopitanja pravoužitničke kompetencije iz šuma krajiških imovnih obćina.

Napisao dr. A. Goglia.

U šumarskom listu za listopad o. g. nalazi se pod gornjim naslovom članak, koji se obazira na moju razpravu o spomenutim pitanjima, priobćenim u «Šum. listu» za mjesec srpanj 1898.

Citajući taj članak, odmah sam iz njegovog konteksta, načina dokazivanja i shvaćanja pravnih pojmoveva razabrao, da ga nije pravnik napisao.

Držim, da su za razprave takovih pitanja, koja su skroz juridičke naravi i u kojima se radi o interpretiranju zamršenih,

nepotpunih i protuslovnih ustanova o krajiškom pravoužitničtvu, pozvani samo pravnici, jer samo oni imadu za to potrebno znanje i spremu.

Da je takovo shvaćanje izpravno, dokazom je medju inimi i okolnost, što je kr. zem. vlada, odjel za unutarnje poslove, izdavajući naredbe i riješavajući principijelna pitanja o tumačenju ustanova, koje rade o krajiškom pravoužitničtvu, uvek (prije) saslušavala mnjenje kr. državnog nadodvjetničta, kao svog pravnog savjetnika.

Budući dakle, da je moja razprava lih juridičke naravi, a na nju nije pravnik odgovorio, to se na pišeće primjetbe nisam hotio ni osvrtati. Ali da pisac ne bi smatrao, da se podvrgavam njegovom mnjenju, kad mu na njegov članak ne odgovaram, a s druge strane ponukan od njekojih članova šumarskog društva, ipak sam se odlučio, da napišem ovo njekoliko redaka. Time smatram prema piscu svako dalje razpravljanje dovršenim.

Na I. pitanje.

Pisac tvrdi, da se ja u svojoj razpravi

1. nisam osvrnuo na one pravoužitnike kategorije §. 1. sl. e) Naputka A., koji nisu imali nikakovog nepokretnog imetka;

2. da se kod odredjenja kompetencije tih pravoužitnika obazirem samo na veličinu, a ne na pravne odnose tih posjeda.

Na temelju tih pukih tvrdnja, a ne nastojeći oboriti moja dokazala i moje tumačenje zakonskih ustanova, već jedino pruživ kao dokazalo jedan primjer — hoće dokazati pisac, da moj zaključak nije izpravan i ne stoji.

To je zaista najnoviji način, kako se vodi debata o kojem prepornom pitanju.

Akoprem dakle moja dokazala i moji zaključci nikakovimi protudokazi oprvrgnuti nisu, to će ipak pokušati, da dokažem, da i same tvrdnje pišeće (prigovori njegovi) ne stoje.

Ad 1. Činiti razliku izmedju pravoužitnika kategorije §. 1. sl. e) Naputka A, koji imadu i koji ne imadu nepokretnog imetka, nije nuždno, budući da se nitko ne može priznati pravoužitnikom, koji ne posjeduju nekretnina, dakle barem kućiste.

Ovo dokazujem sliedećim;

§. 12. krajiškog temeljnog zakona od g. 1850. određuje «da je sa posjedom nekretnina u Krajini skopčana vojna dužnost, po tom svaki preuzima tu dužnost, koji steče takav posjed.

«Oni, koji kane sa svojim obiteljima stupiti u svezu Vojne Krajine, valja da ponajprije od pukovnijskog zapovjedništva zadobe za to dozvolu, koja se može podieliti samo tada, ako je životno uzdržavanje i izpunjenje vojne dužnosti sa strane primarnog osigurano sa stečenjem nekretnine»; a §. 51. cit. zakona ustanavljuje, «da vojnoj obvezni podpadaju svi mužki stanovnici Krajine, koji u Krajini posjeduju nepokretni imetak».

Iz toga dakle jasno sledi, da nitko nije mogao biti primljen u svezu Vojne Krajine, koji nije posjedovao nepokretna imetka i da je svaki, koji je spadao toj svezi, morao u pravilu izpunjavati vojne dužnosti.

Dakle vojno-obvezanih, koji bi spadali u tu svezu bez nepokretnog imetka, nije bilo.

To temeljno načelo odražuje se i u Conscriptions- i Einrollirungs-normi od g. 1852., po kojoj su se imale popisati pojedine kuće, koje su imale davati vojнике i po kojoj su bili oslobođeni od novačenja oni stanovnici Krajine, koji nisu imali nepokretna posjeda.

Glede prava služnosti drvarenja na krajiške šume određuje §. 18. cit. zakona od g. 1850.: krajiške su šume državno dobro. Nakon pokrića erarialnih potreba Vojne Krajine, imade se iz njih krajišnicima po njihovim starim pravicama bezplatno doznačivati gradjevno i gorivo drvo.

Pošto je pako svaki krajšnik (kako smo gore dokazali) morao imati nepokretnog posjeda, to je uživanje šum. služnosti u krajini bilo uvjetovano zemljištnim posjedom; dakle dionikom tih služnosti nije mogao biti onaj, koji nije imao nepokretnog posjeda.

To nam podkrepljuje i šumski pravilnik od g. 1860. §§. 68—71. Prema tim ustanovama dozvoljene su krajškim zadrugama, te krajškim obiteljima, koje nisu krajšku zadrugu činile, ali koje su ipak dužnosti i obveze u pogledu davanja vojnika izpunjavale, šumske služnosti za to, što su vojnike uzdržavale, ali se ta podavanja davaju prema kućnoj potrebi. Dakle predpostavlja kućni posjed; a time je i tim zakonom pravoužitništvo priznato kao pravo, koje uvjetuje posjed nekretnina.

Zakon od 8. lipnja 1871. (o ustanovama za odkup prava na drvlje, pašu i uživanje šumskih proizvoda, što krajški stanovnici imaju u državnim šumama u vojnoj krajini) pozivlje se izrično u §. 1. na rečeni šumski pravilnik; pa se dosljedno tomu mora smatrati, da i ovaj zakon smatra to pravo uvjetovanim na posjed nekretnina.

Napokon to proizlazi i iz cit. naputka A., gdje se u nebrojeno ustanova jasno izražava, da je tomu pravu podloga nekretni posjed — a nigdje se ne spominje, da bi to pravo skroz osobne naravi bilo; — što niti Naputak A. ne bi bio smio izraziti, jer se njim nisu smjeli mienjati već obstojeći krajški odnosa, već su se ti odnosa imali samo urediti.

Da se pako i u najnovije vrieme smatra posjed nekretnina kao uvjet za stečenje tog prava — dokazuje nam i naředba kr. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove od 18. prosinca 1889. br. 32299., a i današnja judikatura, — koja u nebrojenim rješitbama odbija molbe bivših članova upitnih zadruga, odnosno obiteljih za priznanje pravoužitništva s razloga, jer ne posjeduju nekretni posjed.

Ad 2. Što misli pisac pod pravne odnosa je posjeda, ne razumijem. Iz zadnje alineje na str. 404. držim, da je pod tim mislio okolnost, da li se radi o posjedu, kojim je pravoužitništvo skopčano (dakle zadružni ovlašteni grunt) ili ne. Iz te tvrdnje razabirem, da piscu nije točno poznata razlika izmedju tečenja pravoužitništva na temelju §. 1. sl. d) i onog na temelju §. 1. sl. e) Naputka A. Samo kod pravoužitnika kategorije §. 1. sl. d) je odlučno, da imadu posjed kvalificiran u §. 3. Naputka A.; dočim kod pravoužitnika kategorije §. 1. sl. e) nije odlučna prava narav posjeda, jer se kod njih traži, da imadu kakav mu drag nekretni posjed.

Po tom dakle krajišnik, koji potiče od krajiške obitelji, koja je do 8. lipnja 1871. u zadružnoj svezi živila, a ne posjeduje posjed kvalificiran u §. 3. Naputka A. (obligatni posjed), ne će moći steći pravoužitništvo temeljem §. 1. sl. d), već će isto moći steći samo temeljem §. 1. sl. e), u koliko potiče iz uže krajiške obitelji, koja je u svoje vrieme izpunjavala obveze i dužnosti u pogledu davanja vojnika.

Usuprot krajišnik, koji potiče iz krajiške obitelji, koja pravu krajišku zadrugu nije sačinjavala, ali koja je upitne dužnosti davanja vojnika izpunjavala, ne će moći steći pravoužitništvo temeljem §. 1. sl. d), već samo ono temeljem §. 1. sl. e), jer ne imade kvalifikaciju, koja se za pravoužitnike §. 1. sl. d) zahtjeva. (Vidi naredbe kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 19. srpnja 1888. br. br. 23530. i od 18. prosinca 1889. br. 32299.).

Takovo tumačenje nailazimo medju inimi i u riešitbi kr. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove od 28. veljače 1898. br. 11728. ex 1898., kojom je G. Č. iz Sv. P. priznato pravoužitništvo temeljem §. 1. sl. e). U razlozima riešitbe nalazi se slijedeće obrazloženje: kod pravoužitnika temeljem §. 1. sl. e) nije odlučno, da li imadu ovlašteno zemljište, jer je dovoljno, da imadu kućiste i vlastito kućanstvo.

Time sam pokušao dokazati, da prigovori (tvrdnje) pisca ne stope.

Riješenje pitanja I. po piscu odgovara sadašnjoj judikaturi, pa za to on nama nije ništa nova predočio.

Ja dopuštam mogućnost takovog riješenja, samo držim, da isto ne odgovara intencijama ustanova, koje rade o krajiškom pravoužitničtvu, a niti pravednosti.

Za to sam napisao upitnu razpravu, ne bi li time potaknuo, da se u judikaturi glede pravoužitničtva udari novi pravac, naime, da se u pogledu pripadnosti drvne kompetencije priznaju svi pravoužitnici ravnopravnimi.

Razloge, koji su me doveli do po meni utvrđjenog zaključka, ne će opetovati, već za podkrepljenje mojeg mnjenja dodat će jošte sliedeće:

Prema ustanovama šum. pravilnika od g. 1860. davala se krajiškim obiteljima obih kategorija drvna kompetencija prema kućnoj potrebi, a gorivo drvo prema veličini obitelji (Personalstand).

Naputak B. nije uzeo za podlogu dopitanja drvne kompetencije kućnu potrebu i veličinu obitelji, već je kao podlogu uzeo selištni posjed.

Naputkom A. nije ništa nova stvoreno, već su samo uređeni pravoužitnički odnošaji. Da se pako nisu njim kanila alterirati dotadanja načela, dokaz je taj, što se Naputak A. na više mesta pozivlje na cit. šum. pravilnik. Pošto su bili prema podlozi šum. pravilnika svi pravoužitnici u pogledu dopitanja drvne kompetencije ravnopravni, buduće da se kod toga nije uzimalo u obzir ograničenje, po kojem obitelji navedene u §. 1. sl. e) nisu mogle posjedovati više od 6 rali; pošto je Naputak A., koji nije smio dirati u jur postojeće odnošaje, uzeo samo drugu podlogu kod dopitanja drvne kompetencije i; pošto u Naputku A. ne ima ustanove, po kojoj bi se pravoužitnicima kategorije §. 1. sl. e) imala odmjeriti kompetencija obzirom na okolnost, da nisu u Krajini mogli posjedovati više od 6 rali, — dapače Naputak A. glede kompetencije ne čini razliku izmedju obih kategorija pravoužitnika: to dolazimo do zaključka, da se pravoužitnicima §. 1. sl. e)

imade odmjeriti kompetencija po istim načelima i bez ikakovog ograničenja, kako se odmjeruje pravoužitnicima §. 1. sl. d), dakle prema veličini posjeda i prema načelima §. 7. Naputka A.

Na II. pitanje.

Na pitanje II. odgovara pisac:

«Imade se u katastru provesti sa mogućom najvećom izmjerom, koja odgovara predpostavki, da se broj selišta ne množi i ujedno pripadnost celog selišta ne prekorači».

Po tom bi pisac (kako u razpravi navadja) proveo A. sa pravom na $\frac{1}{2}$ i $\frac{2}{3}$ pripadnosti $\frac{2}{3}$ selišta.

Priznajem, da bi na taj način A. dobio skoro kompetenciju od celog selišta, a poznato mi je, da se na taj način u gdjekoj imovnoj občini postupa; ali držim, da se ovakav postupak protivi izričnim ustanovama Naputka A. Po tim ustanovama može se pravoužitniku dopitati samo kompetencija, odpadajuća bud na cieo selište, bud na tri četvrtine, bud na dve četvrtine, bud na jednu četvrtinu selišta.

Dvie od tih kompetencija ne smije se dopitati istom pravoužitniku, kako to čini pisac, a nikako se ne bi mogla dopitati kompetencija od $\frac{2}{3}$ dvih trećina selišta, pošto takove naputak ne poznaje.

Proti momu riešenju II. pitanja «da se pravoužitniku imade dopitati kompetencija od celog selišta», prigovara pisac, da će se time povećati broj cielih selišta, pronadjениh kod sastavljanja katastra.

Nu staviv taj prigovor, mimošao je drugu alineju moje razprave na strani 265., gdje velim: Ako bi nastao slučaj, da ne bi bilo nijedno prazno selište, tada bi valjalo putem izpravka katastra povećati broj tamo uvrštenih cielih, tri četvrtine i t. d. selišta za toliko, da bi odgovarao posjedu pravoužitnika, koji se imade u katastar uvrstiti».

U našem slučaju imao bi se broj cielih selišta povećati za jedno cieo selište.

Da je takav izpravak katastra dopustiv, dokazuje nam naredba kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 10. svibnja 1895. br. 40791. ex 1894., u kojoj se medju inimi navadja: «ako gospod. ured imovne obćine o. argumentira, da se jur katastar pravoužitnika ne smije mienjati, pa da bi se naknadnim uvršćivanjem pravoužitnika u katastar ovaj mienjao, a to da se htjelo zapriječiti ustanovljenjem zapornog roka za reklamaciju pravoužitničtva (§. 4. Naputka A.); to ta argumentacija ne stoji već stoga, što ne stoji prepostavka, da se jur sastavljeni katastar ne smije mienjati.

Iz §. 2. i 14. naputka A., na koji se gospodar. ured poziva, proizlazi samo toliko, da se diobom, odnosno ciepanjem kod sastavljanja, katastra pronadjeni broj cielih, $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{4}$ i $\frac{1}{4}$ selišta ne smije umnožati. Odtud pak ne sledi, da se ne mogu nova selišta umnožiti ili da se ne bi mogao u obće katastar mienjati, kako se to u ostalom najbolje vidi iz naredaba kr. zem. vlade, odjela za unutarnje poslove od 19. srpnja 1888. br. 23.530. i od 15. prosinca 1889. br. 32.299., po kojima se primjerice selište, ako je prešlo u vlastnost koga, koji ne ima jednu od kvalifikacija, označenih u toč. d) i e) §. 1. naputka A. briše iz kataстра, a opet učvršćuje, ako predje od ovakovog na koga, koji ima jednu od ovih kvalifikacija i što se po istima mogu uvrstiti u katastar doseljenici iz drugih imovnih obćina».

Držim dakle, da sam time dokazao, da se moje riešenje II. pitanja ne protivi ustanovama Naputka A. i njegovom tumačenju po kr. zemalj vladi, odjelu za unutarnje poslove.

Nekoliko spornih pitanja glede dopitanja pravoužitničke kompetencije iz suma krajiških imovnih obćina.

Ad Pitanje IV.

Nastavljujući razpravu pitanja, iznešenih i riješenih po g. dr. Gogliji u predmetu, odnosećem se na gornji naslov, prelazim na pitanje IV., pošto se sa zaključkom g. dr. Goglije, do kog je došao u odgovoru na III. pitanje, posve slažem.

Pitanje IV. Pravoužitnik A., koji je proveden u katastru sa kompetencijom od $\frac{3}{4}$ selišta, podjelio se je sa svojom granom B.

Temeljna grana A. izerpila je prije provedenja diobe svoju gradjevnu kompetenciju djelomice ili posvema. Nova nastavša grana B. mora si sagraditi novu kuću, te traži kompetenciju gradjevnog drva.

Kako će se u tom slučaju postupati? G. dr. Goglia dolazi u odgovoru na to pitanje do zaključka, da u slučaju posve mašnjeg izcrpljenja gradjevne kompetencije granu B. pripada pravo, da dobije za novo podignuće sgrade sve gradjevno drvo, odpadajuće na polovicu jedne polovine (?) selišta, eventualno (?) uz uplatu snižene pristojbe.

U slučaju pako, da kompetencija nije posve izerpljena, pripada po mnienju g. dr. Goglie B-u dio preteka, ili ako ovaj ne dotiče, pripada B-u toliko gradje, da ova sa onom, jur dobivenom prigodom diobe, odgovara kompetenciji, na koju je grana B. ovlaštена.

Tim vrlo liberalnim zaključkom g. dr. Goglie nikako se ne mogu sporazumiti.

Diobom stanovitog prava djelbenici mogu dobiti tek djelove tog prava, a nipošto nješto, što u prvobitnom pravu nije bilo sadržano.

To je, držim, jedino stanovište, koje se u nazočnom slučaju sa pravnog stanovišta zauzeti može.

Razdijele li grane A. i B. pravo prvobitne zadruge A., to ih jedno može pripasti samo prvobitno pravo A-ovo.

Prije razdiobe participirali su A. i B. jednoliko na tom pravu. Preostali dio prava bilo im je razmijerno podjeliti.

Prema tomu, u nazočnom slučaju može granu B. pripasti samo polovina prigodom diobe pronadjene pripadnosti na gradju. Da se prigodom razdiobe posjeda mogu dogoditi nepravilnosti, tako da B. bude prikraćen, dozvoljavam. Ali to su protupravni odnošaji, koji se kod pravne razprave ne smiju u obzir uzeti.

Kako je g. dr. Goglia došao do zaključka, da imovna obćina može tražiti (u svakom slučaju) uplatu snižene pristojbe

od B-a ako mu, nakon diobe uslijedivše — pošto je izerpljena kompetencija, dopita pravo na gradjevno drvo za podignuće sgrade, ne mogu shvatiti.

Prizna li se B-u pravo na to gradjevno drvo, onda mu se takovo mora dati samo pod uvjetima, pod kojima ga svi drugi dobivaju, jer je on u tom slučaju *pravoužitnik* kao svaki drugi.

H.

§. 22. naputka A. zakona od 11. srpnja 1881.

Pod tim naslovom upustio se je g. Stankovečki u «Šum. listu» za kolovoz i rujan ove godine u razglabanje zakonskih ustanova u duhu, koga podnipošto odobrili ne mogu.

Na temelju netočnog tumačenja naišao je on na prividno protuslovne ustanove vrlo važnog diela naputka A.

Iz prve al. naslovom iztaknutog paragrafa dolazi g. Stankovečki do zaključka, da svaki pravoužitnik mora upotrijebiti svoju kompetenciju samo za sebe, pa makar mu ona i ne bila potrebna.

G. kolega dobro zna, da naše zakonske ustanove, koje govore o pripadnosti pravoužitnika, izrično iziskuju, da se pravoužitnikom dade, u koliko je to u obće moguće, u naravi samo ono, što im je za vlastitu kućnu potrebu neobhodno nuždno. Na toj obćenitoj ustanovi bazira se očevidno i 1. al. §. 22., kad kaže: Pravoužitnikom nije dozvoljeno za kućnu porabu bezplatno ili uz smanjenu šumsku pristojbu dobiveno drvo za gradju ili ogrev prodati ili za druge vrednostne predmete zamjeniti, ili darovati. Ako je pravoužitnik pod timi uvjeti dobio samo ono, što mu je za kućnu porabu neobhodno nuždno (što zakon uvjek predpostavlja mora), ne može biti govora o tomu, da mora upotrijebiti ono, što mu nije potrebno, jer ono, što mu nije potrebno (za kućnu porabu), nije mogao (ili bolje rekuće smio) u obće dobiti.

Isto tako, kao što ne stoji ni tvrdnja o prisilnom primanju nepotrebnoga, ne stoji ni tvrdnja g. kolege, da §§. 22. i 25. očekuju u očitoj oprjeci.

U §. 25. je govora o prištednji dohodaka drva šumskih dijelova, odredjenih za udovoljenje pravoužitničkih pripadaka. Valja tu točno razlikovati za podmirbu odredjenih i za podmirbu zaista izdanih drva.

Kada se pravoužitnikom doznačuju prema intenciji zakona samo drva, koja su im neobhodno nuždna za kućnu porabu, ne može biti ni govora o kakovoj prištednji na zaista izdanima drvima. Nu kako se pripadnost pravoužitnika prema prihodu šuma unaprije ustanavljuje, mogu lahko nastati prištedne uslijed razlike medju predvidnom i faktičnom potrebom. A tu prištednju samo mogao je imati pred očima zakonodavac stvarajući ustanovu §. 25.

Treća all. §. 22. ovlašćuje kontrolne organe, da mogu odnosni šumski proizvod prestupitelju, ako je na činu zatečen, oduzeti i prodati. Tu ja ne vidim manjkavosti, koju vidi g. Stankovečki, jer ne vidim, da ta ustanova čini kakovu razliku izmedju kupca i prodavaoca, već govori o prestupitelju, a to je u nazočnom slučaju i kupac i prodavaoc. Prema gornjem tumačenju odpada i prigovor o oprjeci medju četvrtom al. §. 22. i 25.

U hrvatskom tekstu zakona doduše govora je o šumskoj šteti, nu iz njemačkog teksta razabiremo, da to ima biti šumska odšteta (pristojba Waldtaxbetrag), te da se tu radi samo o lapsusu ili prevodnom ili tiskovnom.

Konačnom upitu g. kolege, tko ima odluku izreći, odgovara sama ustanova zadnje al. §. 22.

Timi redci htio sam udovoljeti želji vrlo poštovanog kolege, izraženoj pri zaključku uvodno pomenutog razlaganja i naglašujem, da je ustanova §. 22. velika blagodat za imovne obćine i članove im, jer se njom baš hoće da ukloni neracionalan postupak. Dobro bo znamo, da se vrlo lahko dogadja, da bi pravoužitnik gdje kad rado prodao i ono, što mu je neobhodno nuždno za podmirbu kućnu, što mora da je štetno po nj, a i štetno po cielu imovnu obćinu, jer mu ona, naročito kod gradje

mora taj manjak nadoknaditi. Po mom mnenju, jedina je i zamašna pogriješka ustanove §. 22., što se ona proteže tek na drvo, dočim ostale šumske proizvode ne tangira.

Ovogodišnja prodaja hrastovih šuma.

Ove godine uspjela je prodaja hrastovih šuma vanredno dobro, i to ne samo što se tiče množine na prodaju iznešenih stabala, nego i obzirom na povoljne cene, koje su polučene.

Sa prodajom započela je turopoljska plemenita obćina, koja je prodala tvrdki Societé d' Importation de Chene 37.881 hrast za 1.162.185 for.; zatim je slijedila investicijonalna zaklada sa 700 jutara hrastovih šuma iz bivšega brodskoga i petrovaradinskoga kraja sa 17.381 hrastovih, 555 jasenovih, 2273 briestovih, te 3462 grabovih stabala, procijenjenih na 17.721 m^3 piljene i 53.622 m^3 ciepke hrastove gradje, te 11.492 m^3 ogrievnog drveta u ukupnoj novčanoj procieni od 1.082.735 for.

Od gornje količine prodano je 14.595 hrastova sa 14.685 m^3 piljene te 43.969 m^3 ciepke gradje, procijenjeno na 893.821 for., za svotu od 1.025.580 for. ili za 14·7% preko prociene.

Državno šumarstvo, odnosno kr. nadšumarski ured Vinkovce, iznijelo je 14 hrastovih sjećina sa 866 jutara sa 27.926 hrastova, 2022 jasenova, 1159 briestova i 1009 grabova, sve ukupno procijenjeno na 89.791 m^3 hrastovog tehničkog, te 9457 m^3 ogrievnog (bielog) drveta uz prociju od 1.203.386 for.

Od te količine prodano je 20.301 hrastova sa 69.629 m^3 tehničkog drveta, procijenjeno na 942.947 for. za svotu od 987.160 for. ili za 4·7% preko prociene.

Brodska imovna obćina iznijela je 25 sjećina sa 11.851 hrastovih stabala, procijenjenih na 48.181 m^3 tehničkog drveta sa novčanom procijenom od 667.442 for. Prodala je pako 18 sjećina, ili 7109 hrastova sa 29.708 m^3 tehničke drvene gromade u procieni od 416.103 for. za 483.793 for. ili 16% preko prociene.

Mitrovačka imovna obćina izniela je na dražbu 6085 hrastova, 229 jasenova, 218 briestova i 308 grabova, procijenjenih na 22.543 m^3 tehničke i 38.258 m^3 ogrevne drvne gromade, u novčanoj procjeni od 200.715 for., nu prodala je samo za 92.330 for., pri čemu je polučila višak od 6% preko procijene.

Ostale imovine izniele su na prodaju za kakovih 180.000 for. hrastove šume; valpovačka gospoštija za 88.000 for.; požežka županija 15.422 hrasta sa procjenom od 323.029 for. Na ostale šumovlastnike (gradove, kaptol i t. d.) možemo računati oko 200.000 for., tako da je u Hrvatskoj i Slavoniji ove godine iznešeno na prodaju za kojih 5,100.000 for. hrastove šume; od toga je pako do dana, kada ovo pišemo, faktično prodano za circa 3,900.000 for.

Nu pošto još nije poznat rezultat dražbe, koju je razpisala županija požežka sa 323.029 for., te nakadne dražbe brodske imovne obćine sa 251.339 for., ukupno dakle sa 574.468 for. te ako uzmemo, da će se barem za polovicu od te svote u istinu prodati; pa ako nadalje uzmemo u obzir, da imademo nekoliko pilana (Tükory i Krafft, Societé i t. d.), koje su se ugovorom na više godina obskrbile sa hrastovinom i da kupovina, koju te pilane za ovu godinu dotičnim šumovlastnikom platiti imaju, iznasa ukupno oko 800.000 for. — mislim, da ne ću pogriješiti, ako sveukupnu svotu, koja je ove godine za hrastovu šumu izplaćena, udarim sa 5,000.000 for. slovi: pet milijuna forinti.

Uočiv taj vanredno povoljan uspjeh, moramo priznati, da nam se bojazan, koju smo u listopadskom broju o. l. izrazili, naime, da jesenska prodaja hrastovih šuma ne će uspjeti, nije obistinila.

Činjenica, da je Amerika preotela bačvarski trg u Njemačkoj, postoji i danas, nu kako vidimo, bačvarska roba ne igra u ovaj čas najglavniju ulogu u hrastovoј trgovini; na čelu hrastove trgovачke robe stoji danas piljena gradja, te se jedino ovoj potonjoj imade zahvaliti sjajni uspjeh ovogodišnjih prodaja. Uz to valja i tu okolnost iztaknuti, da je urod vina ove godine veoma povoljan i da nas Amerika još nije suzbila na fran-

cezkom tržištu sa dugom; čini se bo, da francuzi vinogradari još ne imaju vjere u amerikansku dužicu.

Ono, česa se mi bojimo, jeste hiperprodukacija piljene robe, uslijed česa bi možda već slijedećih godina mogla nastati kratka stagnacija u prodaji hrastovih šuma. Nu obzirom na činjenicu, da smo sa starima hrastovima šumama za 10—12 godina gotovi, neće nam takova stagnacija — ako bi u obće nastupila — nikakove štete nanieti.

Na koncu ćemo još sravniti rezultate lanske prodaje sa ovogodišnjima.

U god. 1897. imao je hrast investicijske zaklade $3 \cdot 81 \text{ m}^3$ tehničke drvene gromade; po 1 m^3 polučeno je 16 for. 57 nč., odnosno po hrastu 63 for. 20 nč.

Hrast državne uprave imao je $3 \cdot 93 \text{ m}^3$ tehničke drvene gromade; za 1 m^3 postignuto je 14 for. 56 nč., dočim je na hrast došlo 57 for.

Hrast brodske imovne obćine imao je $4 \cdot 36 \text{ m}^3$ tehničke drvene gromade, po 1 m^3 dobiveno je 14 for. 66 nč., a po hrastu 64 for.

U godini 1898. izkazuje se hrast invest. zaklade sa $4 \cdot 10 \text{ m}^3$ t. d. gr., 1 m^3 prodan je po 17 for. 10 nč., na hrast došlo je 70 for. 20 nč.; hrast državnoga šumarstva ima $3 \cdot 43 \text{ m}^3$ t. d. gr., 1 m^3 prodan je za 14 for. 10 nč., na hrast došlo je 48 for. 60 nč.; hrast brodske imovne obćine ima $4 \cdot 20 \text{ m}^3$ t. d. gr., 1 m^3 prodan je po 16 for. 20 nč., na hrast došlo je 68 for.

Iz gornjih brojaka proizlazi, da je investicijska zaklada i brodska imovna obćina polučila kod ovogodišnjih prodaja cijene, koje su za kakovih 8% višje od lanskih. Činjenica, da je državna uprava polučila ove godine po hrastu 8 for. manje, nego li prošle godine, tumači se time, da je velik dio hrastova državne uprave bio jako loša kvaliteta, što u ostalom najbolje nizki kubični sadržaj tih hrastova dokazuje. U ostalom vidi se, da i u hrastovoj trgovini vriedi trgovacko načelo: što bolja roba, to bolja prodja.

J. K.

Amerikanski jasen (*Traxinus americana. L**).

Amerikanski ili bieli jasen uzgaja se u nekima njemačkima krajevima, a ponajpače u Anhaltskoj i to sa veoma dobrim uspjehom već od konca prošloga stoljeća. Kako prof. dr. A. Schwappach** piše, podpuno je dokazano, da je amerikanski jasen ne samo sposoban za odgajanje u Evropi, nego da je i vriedan, da se uzgaja. Kako naime rečeni autor tvrdi, posjeduje taj jasen ne samo stanovite prednosti u šumogojnom pravcu pred našim domaćim jasenom, nego ga nadkriljuje i što se tiče tehničke vriednosti drveta, pošto razni obrtnici mnogo radje kupuju drva od bielog jasena, a i puno skuplje ga plaćaju, tako na primjer plaćaju u Dessavi za jedan puni metar 60 maraka ili 35 for.

Što se tiče stojbinskih zahtjeva i inih šumogojitbenih osobina, jednak je amerikanski jasen našemu domaćemu, nu ipak mora se iztaknuti, da se zadovoljava sa nešto lošijim tlhom, ali za to ipak mora isto biti svježe, humozno, pa makar i samo pjeskovito ili pjeskovito-ilovasto; podnaša i blago čretasto tlo, ali hladna tla nipošto. Nu kao osobitu prednost valja napomenuti, da za vegetacijone periode puno bolje podnaša povodnju, nego li naš domaći jasen, uslijed česa se osobito ondje preporuča, gdje je tlo redovito ljetnoj poplavi izvrženo; dapače u jamama, u kojima ciele godne voda leži, uspieva dobro. Stablo naraste 30—40 m. visoko, a do 100 cm. debelo.

Budući da u proljeće kasnije tjera, nego li naš obični jasen, trpi od kasnih proljetnih mrazova mnogo manje. Usljed tih prednosti amerikanskoga jasena, iziskava se domaći jasen u Bavarskoj danomice sve to više. U mladosti traži zaštitu sa strane; ako je nezaštićen, uspieva jako slabo.

Uvaživ sve te prednosti i uspjehe, posvetilo je austrijsko šumarsko pokušalište tomu jasenu podpunu pažnju i naručilo

* Napisao Cieslar u Centralblatt-u für das gesammte Forstwesen 1898.

** Ergebnisse der Aufbauversuche mit japanischen und einigen neueren americ. Holzarten in Preussen. Dankelman's „Zeitschrift f. Forst- und Jagdwesen“. 1896. *

u jeseni godine 1897. od nadšumarije Gross-Kühnau kod Dessave izvrstnoga i kraj toga jeftinoga sjemena, te je tim sjemenom u Mariabrunskom pokusnom vrtu u proljeću g. 1898. prvi pokus insceniralo.

Taj pokus izведен je na sliedeći način: jedan dio sjemena prezimljen je vani u vlažnom piesku, drugi dio u vreći viseć u hladnom zračnom prostoru. U travnju t. g. posijano je ovo sjeme iz pieska posebice (a), a od onoga u vreći prezimljenoga sjemena napojen je jedan dio tri dana prvo sjetve u vodi (b), dočim je drugi dio posijan onako suh (c), svako u posebne leje.

Kako iz sliedeće skrižaljke proizlazi, najbolje je poniknulo sjeme, koje je prezimilo u piesku [a] ili bolje rekuć takovo, koje je već u jeseni posijano.

Rezultat početkom kolovoza		
Partija sjemena .	Množina biljaka po leji	Srednja visina bi- ljaka u cm.
a	164	13·5
b	105	10·0
c	58	8·5

Zatim ono, koje je bilo napojeno, te napokon ono, koje je bilo suho posijano (c); prema tomu ne može se ovaj treći način nikako preporučiti.

* * *

Obzirom na naše, Savskoj poplavi izvržene srezove, odnosno niže djelove istih, u kojima bud nikakovo drylje ne raste, bud tek kržljavo jasenje, vrbe i jošik vegetira, a obzirom i na to, da se je naš jasen dosada u jako neznatnoj mjeri u tehničke svrhe upotrebljavao, te uslijed toga i posve nizka ciena za njega postizavala, obzirom na sve te okolnosti upozorujemo dotične naše šumske oblasti na gore opisani bieli jasen, da ga poku-

šaju kod nas udomaćiti, jer ako isti u istinu posjeduje ona vojstva, kako ih prof. Schwappach opisuje, tada mnogi naš sjogol neće biti, što je do sada bio, naime — neproduktivna površina.

Trgovina sa šumskim drvljem J. Heins' Söhne u Halstenbiku (Holstein) prodaje mladice bielog jasena 7—30 cm. visoke, 100 komada po 40 pfeniga ili 27 nč., a 1000 komada po 1 for. 65 nč.; od 65—100 cm. visoke mladice 1000 komada po 13 for. 20 nč.

Ovom sgodom ne možemo, a da ne upozorimo i na kanadsku topolu (*Populus monilifera canadensis*), za koju se takodjer veli, da podnosa veliku vlagu i da postizava u 30—40 godini velike dimenzije. Pokusi i sa jednom i sa drugom od gore navedenih vrsti dravlja u našim močvarskim predjelima ne biskodili.

J. K.

L I S T A K

Osobne viesti.

Umrli. Na 10. listopada t. g. umro je u Beču veteran austrijskoga šumarstva 84 godišnji generalni šum. ravnatelj Josip Wessely. Pokojnik je bio počastni član našega šumarskoga društva, te je u obće bio priznavan kao jedan od najvrstnijih i najzaslužnijih šumara naše monarhije. Djelovao je jednako uspješno i kao učitelj šumarstva i kao činovnik, odnosno organizator, te napokon kao šumarski pisac.

Našima šumarima biti će sigurno poznato njegovo djelo «o pošumljenju Krasa», koje je napisao na ponuku bivšeg zapovjedajućeg gjenerala hrv.-slav. krajine, baruna Molinary-a. Ako se ne varamo, on je bio onaj, koji je tako rekuć obreo slavonske posavske hrastike i trgovački svjet na njih upozorio. Za to mu budi i od naše strane: Vječna slava!

Jedva 14 dana iza njega umro je umirovljeni austrijski prašumarski min. savjetnik Robert Miklitz. Vrieme njegove uprave nad austrijskim šumarstvom drže austr. šumari kao najsvjetliju dobu austr. šumarstva. Poznata je njegova klasična knjiga «die forstliche Haushaltungskunde».

Zakoni i normativne naredbe.

Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove i za bogoštovje i nastavu od 7. listopada 1898. broj 66101., kojom se uređuje šumarska obuka na kr. sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu.

§. 1.

U smislu ustanove §. 7. zakona od 13. ožujka 1897. o promicanju gospodarstva u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji (kom. VII. br. 32. zbornika zakonâ i naredabâ od g. 1897.) primaju se počam od naukovne godine 1898/99. na mudroslovni fakultet kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu i takove osobe koje kane polučiti viša šumarsku stručnu naobrazbu.

§. 3.

U koliko ne budu izdane posebne odredbe, valjaju za slušatelje šumarstva isti propisi, koji i za ostale slušatelje na mudroslovnom fakultetu kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu. Imenito valjaju za nje ustanove §. 39.. slovo a), alinea druga zak. čl. od 5. siječnja 1874., odnosno zakona od 6. listopada 1894. ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu (kom. III. br. 3. zbornika zak. i naredabâ od godine 1874. odnosno kom. XVIII. br. 63. zbornika od god. 1894.).

§. 3.

Slušatelji šumarstva, koji hoće da navrše nauke svoje struke na mudroslovnom fakultetu kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, moraju polaziti propisane kolegije kroz tri godine. U ime naukovine plaćaju za svako poljeće 10 for., slovi deset for. a. vr.

§. 4.

Naukovni i izpitni red za slušatelje šumarstva izdaje se posebnom naredbom.

Za bana : K r a j c s o v i c s v. r.

Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove i za bogoštovje i nastavu od 7. listopada 1898. br. 66102., kojom se izdaje naukovni i izpitni red za slušatelje šumarstva na mudroslovnom fakultetu kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu.

§. 1.

Slušatelji šumarstva imadu slušati sliedeće predmete, odnosno polaziti sliedeće vježbe:

U I. poljeću.

1. Matematika (8 sati predavanja, 3 sata vježbe);
2. Počela opisnoga mjerstva (4 sata pred., 6 sati vježb.);
3. Fizika sa mehanikom (2 sata predavanje);
4. Obćenita kemija (6 sati predavanje, 4 sata vježb.);
5. Obća botanika (4 sata predavanje, 3 sata vježb.);
6. Prostoručno risanje (4 sata vježbe).

U II. poljeću.

1. Fizika sa mehanikom (4 sata predav., 2 sata vježb.);
2. Šumska kemija (4 sata predav., 3 sata vježb.);
3. Mineralogija i petrografija (3 sata predav., 2 sata vježbe);
4. Šumska botanika (3 sata predav., 4 sata vježbe);
5. Opisno mjerstvo (4 sata predav., 6 sata vježbe);
6. Narodno gospodarstvo i financijalna znanost (4 sata predavanje);
7. Prostoručno risanje (2 sata vježbe);
8. Šumske tlocrtno risanje (4 sata vježbe).

U III. proljeću.

1. Geodäsija (2 sata predav., 3 sata vježbe);
2. Zoologija (3 sata predav., 2 sata vježbe);
3. Tehnička mehanika (4 sata predav., 4 sata vježbe);
4. Bolesti dravlja (2 sata predav.);
5. Uporaba šumah (4 sata predav., 4 sata vježbe);
6. Obće graditeljstvo (4 sata predav., 6 sata vježbe);
7. Ribogojstvo (2 sata predav., 2 sata vježbe).

U IV. poljeću.

1. Geodäsija (2 sata predav., 3 sata vježbe);
2. Meteorologija i klimatologija (2 sata predav., 1 sat vježbe);
3. Šumarska entomologija (3 sata predav., 2 sata vježbe);
4. Uzgoj šumah (4 sata predav., 4 sata vježbe);
5. Dendrometrija (2 sata predav., 2 sata vježbe);
6. Šumar. graditeljstvo (3 sata predav., 6 sata vježbe);
7. Cestogradnja i gradnja željeznica (3 sata predav., 2 sata vježbe);
8. Obće gospodarstvo (3 sata predav., 2 sata vježbe).

U V. poljeću.

1. Čuvanje šuma (3 sata predav., 2 sata vježbe);
2. Šumska kemijkska tehnologija (2 sata predav., 2 sata vježbe);
3. Uredjenje šuma (5 sata predav., 2 sata vježbe);
4. Uprava šuma, računovodstvo, stilistika (2 sata predav.);
5. Poviest i literatura šumarstva (2 sata predav.);
6. Vodo- i mostogradnje (3 sata predav., 2 sata vježbe);
7. Konstrukcija gatovah i branah (3 sata predav., 2 sata vježbe);
8. Lov (2 sata predav., 2 sata vježbe);
9. Uredjenje bujicah (1 sat predav.).

U VI. polječu.

1. Šumska mehanička tehnologija i strojarstvo (3 sata predavanje, 2 sata vježbe);
2. Uredjenje šumah (5 seta predav., 2 sata vježbe);
3. Proračunavanje vrednosti šumah (3 sata predav., 2 sata vježbe)
4. Uprava šumah, računovodstvo, stilistika, (2 sata predav., 2 sata vježbe);
5. Šumska statistika i politika (3 sata predav., 2 sata vježbe);
6. Zakoni za obranu šnma; šumski, lovni i urbarski zakoni (3 sata, predav., 2 sata vježbe).

Osim ovih predavanja i vježbah dužni su slušatelji sudjelovati i kod strukovnih ekskurzija.

§. 2.

Slušatelji šumarstva imadu polagati za svako polječe izpiti iz predmeta, što su ih po naukovnom redu (§. 1.) imali toga polječa slušati.

§. 3.

Izpiti se polažu — osim iz predmeta navedenih u §. 4. nazočne naredbe — pred povjerenstvom, koje sastoji od svih učiteljih izpitati se imajućih predmeta, ter kojemu predsjeda po činu najstariji izpitatelj.

§. 4.

Iz narodnog gospodarstva i finansijske znanosti, bolesti dravlja, ribogojstva, obćeg gospodarstva, povjesti i literature šumarstva, lova, te zakona za obranu šumah, šumskih, lovskih i urbarskih zakonah, polaze se izpit pred učiteljem dotičnoga predmeta i jednim u tu svrhu po rektoru kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu delegovanom članu sveučilištnog profesorskog sabora.

§. 5.

Za ocjenu znanja slušateljih imadu se rabiti oznake «izvrstan», «dobar», «dovoljan» i «nedovoljan».

Kod izpita valja za one predmete, kod kojih se u dokaz polučene vještine imadu predlagati risanja, manualija i t. d., kod ocjenjivanja uspjeha uzeti obzir i na predložene radnje.

§. 6.

Bude li izpitani kod izpita, navedenoga u §. 3. nazočne naredbe, iz iz više od dva predmeta ocijenjen sa «nedovoljno», tada imade cieli izpit ponoviti. Izpitnik, koji pokaže na izpitu, navedenom u §. 3. nazočne naredbe, nedovoljno znanje iz jednog ili dva predmeta, može izpit ponoviti.

viti samo iz odnosnih predmetih; takov ponovni izpit polaže se pred učiteljem dotične struke i jednim u tu svrhu po dekanu filosofskog fakulteta delegovanom članu profesorskoga sbara filosof. fakulteta kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu.

Bude li izpitnik kod izpita, navedenog u §. 4. nazočne naredbe, reprobovan, može taj izpit ponoviti pred povjerenstvom, sastavljenim prema propisu navedenog §. 4.

Nijedan se izpit ne može bez posebne dozvole kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za bogoštovje i nastavu ponoviti više, no dva puta.

Uspjeh izpita ima se u slučaju §. 3. i prve alineje ovoga paragrafa po predsjedatelju, a u ostalih slučajevih po izpitatelju u index ubilježiti, i to uz izričnu naznaku svakoga predmeta, iz koga je izpit položen.

§. 7.

Izpiti se obdržavaju zadnjih i prvih 14 dana svakoga poljeća. Tko bude reprobovan koncem zimskog poljeća, može izpit ponoviti koncem ljetnog ili početkom budućeg zimskog poljeća, a tko bude reprobovan koncem ljetnog poljeća, može izpit ponoviti početkom slijedećeg zimskog poljeća. Nu prije polaganja izpita za drugo poljeće odnosnog godišta mora da je svakako položen izpit za prediduće poljeće. Nitko se ne može upisati u III., odnosno V. poljeće, tko nije s uspjehom položio izpite za I. i II., odnosno III. i IV. poljeće.

§. 8.

Za svaki izpit po §. 3., odnosno alineji 1. §. 6. ove naredbe plaća se pristojba od 8 forintih, za svaki od ostalih izpita, pristojba od 4 forinta. Ove se pristojbe diele medju članove izpitnog povjerenstva na jednakne dielove.

Od plaćanja školarine oprošteni slušatelji ne plaćaju izpitnih pristojbah.

U Zagrebu, 7. listopada 1898.

Za bana: Krajcovies.

Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove od 23. studenoga 1898. broj 43532. o obdržavanju izpita kandidata za lovačko-nadzornu službu u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji.

§. 1.

Sposobnim za nadzor nad lovom (§. 42 zakona o lovnu) ima se smarati, tko prema ustanovama nazočne naredbe s uspjehom položi lovačko-nadzorni izpit.

§. 2.

Da bude pripušten k izpitu, navedenom u §. 1. ove naredbe, treba kandidat da dokaže:

- a) da je navršio 20. godinu života;
- b) da je neporočna života;
- c) da je svršio s dobrim uspjehom barem nauke na kojoj pučkoj školi;
- d) da je sproveo kao zakleti lovopazitelj bar dvije godine u lovačko-nadzornoj službi;
- e) kandidati, koji se mogu izkazati, da su s dobrim uspjehom svršili dva razreda doljne gimnazije, realne gimnazije ili gradjanske škole, odnosno dva tečaja na kojoj zemaljskoj ratarnici, ili propisne nauke na kojoj javnoj lugarnici, ne trebaju izkazati dulju (slovo d) već jednogodišnju praksu u lovačko-nadzornoj službi.

§ 3.

Molbe za pripust k izpitu imaju kandidati putem nadležne kr. kot. oblasti, odnosno u gradovih putem gradskoga poglavarstva, u području kojega stalno borave, do 31. svibnja one godine, tečajem koje izpit poslagati kane, podnjeti kr. županijskoj oblasti.

Molbenice imaju biti vlastoručno pisane i obložene izpravami, navedenimi u §. 1.

§. 4.

O tom, da li se kandidat imaju izpitu pripustiti ili ne, odlačuje u prvoj molbi kr. žup. oblast, a u drugoj kr. zemaljska vlada.

K izpitu može se iznimno pripustiti i onaj kandidat, kojemu nije do onoga dana, kad je molbu k pristupu za polaganje izpita predao, podpuno dotecklo 20 godina, odnosno vrieme dvo- ili jednogodišnje praktične lovačke službe (§. 1 slovo a, d, e), ako mu do ustanovljenoga dana, kad će se izpit obdržavati ipak mine rok jednogodišnje, odnosno dvogodišnje prakse i doba navršene dvadesete godine života.

§. 5.

Izpiti se obdržavaju godimice kod žup. oblastih, i to savezno i neposredno iza obdržavanja izpitah, propisanih naredbom kr. zem. vlade, odjela za unutarnje poslove od 2. ožujka 1897. broj 30.551 ex 1890. za lugarsku, odnosno šumsko-tehničku pomočnu službu.

Članovi povjerenstva za obdržavanje izpita jesu: kr. žup. šumarski nadzornik, odnosno njegov izpitni zamjenik kao predsjednik, nadalje jedan one dvojice šumara, koji su članovi povjerenstva za obdržavanje lu-

garskih izpita, odnosno zamjenik mu, te za predmete, spomenute pod toč.
1. do 3. §. 8 ove naredbe, jedau praktično i teoretičko osposobljeni lovac.

Članovi ovoga povjerenstva imaju se istim načinom, kako je to propisano §. 9. naredbe kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unut. poslove od 20. ožujka 1895. br. 30.551 ex 1890. u pogledu izpita kandidata za lugarsku, odnosno šumsko-tehničku pomoćnu službu, dočim će se osposobljeni lovac za predmete, naznačene u §. 8. pod toč. 1—3 ove naredbe imenovati po kr. žup. oblasti na terno predlog »obćeg hrvatskog društva za gojenje lova i ribarstva u Zagrebu«.

Povjerenikom valja u dekreту, kojim se pozivlјn na izpit, svaki put označiti i onu hrpu predmeta, iz kojih će izpitivati kandidate (§. 9. o n.).

§. 6.

Izpiti se dieli na pismeni i ustmeni izpit:

Najprije se obdržaje pismeni izpit. Dan i sat početka izpita određuje žup. oblast, te se imade to u zemaljskim službenim novinah zajedno sa oglasom o obdržanju lugarsko-šumarskih izpitih proglašiti, a i kandidatom pravodobno obznaniti.

§. 7.

Kandidati dužni su prije samoga izpita dokazati predsjedniku izpitnog povjerenstva svoj identitet, a podjedno položiti na njegove ruke i izpitnu pristojbu, koja se ustanavljuje sa 5 for. i biljeg od 50 novč. za svjedočbu.

Izpito povjerenstvo može u osobitih uvaženja vriednih slučajevih pojedine kandidate i oprostiti od plateža te izpitne pristojbe.

§. 8.

Kako kod pismenoga, tako i kod ustmenoga izpita imaju se kandidatu stavljati samo takova pitanja, koja se tiču praktičnog izvršivanja lovačko-nadzorne službe.

§. 9.

Izpiti predmeti jesu:

1. Poznavanje svih u Hrvatskoj i Slavoniji predmet lova sačinjavajućih životinja i njihovoga života, uzgoja i načina lovljenja i lova.
2. Udesbe oko uredjenja zvjerinjaka i gnjetelinjaka, te u obće t. z. zatvorenih i trajno ogradijenih lovišta.
3. Poznavanje običajnog lovačkog orudja, spremi, djebane i oružja.
4. Poznavanje važnih zakonskih propisa o lovnu; a navlastito ustanovnih zakona o lovnu, zakona o porezu na lov i puške, zakona o prokušavanju strielnoga oružja, zakona o zaštiti ptica, poznavanje obćenitih

propisah, koji se odnose na način obdržavanja hajkah te poznavanje propisah o proizvadjanju, prometu, posjedu i nošenju oružja i strieljiva u obće.

5. Poznavanje pravah i dužnostih javne straže u smislu obstojećih propisah.

§. 10.

Za pismeni izpit zadaje predsjednik izpitnoga povjerenstva po dva pitanja i to, za sve kandidate zajednički.

Pismeni izpit traje najviše dva sata.

Po mogućnosti se pismeni i ustmeni izpit imaju u jedan te isti dan obdržavati.

Ustmeni izpit je javan.

Kandidati imaju se izpitivati alfabetičnim redom.

Trajanje ustmenog izpita ustanavljuje se za svakog kandidata sa najviše 1 satom.

Za vrieme trajanja pismenog izpita imaju se kandidati bar po jednom od izpitnih povjerenika strogo nadzirati, a po dovršenoj izradbi pismenih zadaćah ima kandidat svoju izradbu dotičnom povjereniku vlastoručno predati.

Sve dovršene pismene zadaće dužan je povjerenik u jedan svežći složiti, i to po onom redu, po kojemu ih je od kandidata dobivao. Sve se te izradbe imaju onda skupa sašti i okrajak konca pečatom kr. žup. oblasti zapečatiti.

Svaki povjerenik dužan je na svakoj radnji potvrditi svojim podpisom, da ju je pročitao i ociovio.

§. 11.

Kod ustmenoga se izpita izpituju predmeti po redu, kako su u §. 9. o. n. razvrstani.

Kada se svrše izpitati, imaju se povjerenstvo (po mogućnosti još isti dan) viečati i odlučiti po posljedku ustmenoga i pismenoga izpita o kvalifikaciji pojedinih kandidata.

Redovi su: veomu dobro, dobro i dovoljno sposobljen za nadzirača i upravitelja lova ili nesposoban za nadzirača i upravitelja lova.

§. 12.

Kandidat dobiva onaj red, glede kojega se oba izpitna povjerenika slože.

Ne dodje li medju njima do sporazumka, odlučuje predsjednik izpitnoga povjerenstva svojim glasom.

Uspjeh izpita imaju se u izpitnoj dvorani javno proglašiti.

§. 13.

Izpit se može tri puta opetovati.

Kandidat, koji izpit s dovoljnim uspjehom ne položi, ne ima pravo na povratak uplaćene izpitne pristojbe.

Unišla izpitna pristojba pripada na jednake dielove članovom izpitnog povjerenstva.

§. 14.

Kandidati, koji su položili izpit, dobivaju o tom svjedočbu po obrazcu A.

Svjedočbe se izdaju pod uredovnim brojem i pečatom županijske oblasti, te moraju biti providjene biljegovinom od 50 novč. i podpisane po predsjedniku i povjerenicima izpitnoga povjerenstva.

Prigodom razdielbe svjedočba imaju se kandidatu vratiti prilozi njegove molbe, koju je sbog dozvole za priputst k izpitu predložio bio.

Taj povratak imade se povrditi na samoj molbenici.

§. 15.

O cielom izpitnom činu imade se sastaviti zapisnik, koji mora sa državati osim imena svih izpitu se podvrgavših kandidata h još i izvješće o tečaju izpita, viečanje te zaključke povjerenstva.

Izpitni zapisnik imade podpisati predsjednik sa povjerenicima.

Isti ostaje zajedno sa prilozi (molbama i pismenim radnjama) u pohrani kod kr. žup. oblasti, koja ipak ovjerovljeni prepis toga zapisnika imade u roku od 14 dana iza obdržavanja izpita podnjeti kralj. zemaljskoj vladu, odjelu za unutarnje poslove.

§. 16.

Ustanove čl. XIV. naredbe bana kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije od 10. lipnja 1893. broj 18625. o provedbi zakona od 27. travnja 1893. o lovu za kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju, koje stoje u protuslovju s nazočnom naredbom, stavljaju se izvan krieposti.

Obrazac.

Prilog A.

Svjedočba.

N. N. rodom iz položio je uslijed
dozvole kraljevske županijske oblasti u
od br. . . prema propisu §. 42. zakona o lovu od
27. travnja 1893. lovačko nadzorni izpit, te je po podpisomu povjerenstvu proglašen.

U dne 189 . .

Povjerenstvo za održanje izpita za osposobljenje kandidata za lovačku upravnu i nadzornu službu.

Različite viesti.

Državni izpiti iz šumarske struke. Pod predsjedanjem kr. zem. šumarskog nadzornika, gosp. Roberta Fischbacha držao se je dne 3. i 4. studenoga pismeni, a od 5. do 8 prosinca ustmeni viši državni izpit za samostalno vodjenje šumskoga gospodarenja. — Kao izpitni povjerenici fungirahu gg. Ivan Partaš, kr. profesor šumarstva na kr. gospodarskom i šumarskom učilištu u Križevcima i Stjepan pl. Hankony, vlastelinski nadšumar, koji je potonji obavljao i poslove perovodje kod izpita.

Izpitu se podvrgoše: Hekner Josip, Lepušić Milan, Drnić Mila n, Tomljenović Ante, Schmidt Josip, Nešković Borivoj, Šimić Stjepan, Stanisić Dane, Milutinović Sava, Rukavina pl. Jure, Pačnik Vinko i Prpić Stjepan.

Pismeni izpit obavljen je pod klausurom, a dobiše kandidati prvi dan tri pitanja i to:

1. Iz sadjenja šuma: Koji su razni načini prirodnog i ručnog posladjivanja hrastovih (četinjačih) šuma u našim predjelima, s osobitim obzirom na troškove?

2. Iz geodezije: Što je svrha nivelovanju u obće? Koji se strojevi rabe kod istoga i kako se retificiraju; kako se niveluju smjerovi, a kako površine?

3. Iz očuvanja šuma: Neka se navede, kakve pogibelji i štetne posljedice mogu prouzročiti u šumama bure i vihrovi s obzirom na položaj tla, vrst drveća, vrst uzgoja i godišnju dobu, te koje će protumjere poprimiti u onim predjelima, u kojim služujete, navlastito kad ustanovljujete sječni red.

Drugog dana nastavljen je pismeni ispit, te kandidati dobiše slijedeća pitanja:

1. Iz uporabe šuma i tehnologije: Nabrojite one listače, koje zovemo mekanimi listačami; opišite tehnička svojstva svake pojedine od njih, vrst uporabe, unovčivost, te naznačite, u kakvim sortimentima dolaze na tržiste?

2. Iz taksičije: Koju bi metodu mogli preporučiti za uredjenje neke srednje šume, koja zaprema površinu od kojih 100—200 ralih? Odbraćena metoda neka se potanje opiše i navedu razlozi, s kojih je odabrana. Ujedno neka se povoljnijim primjerom razjasni, kako bi se mogao proračunati na prvoj sječini prirast nadstojnog i postojnog drveća zadnjih pet godina.

3. Iz računanja vrednosti šuma: Imadete jednu ral hrastove i jednu ral topolove šume, jedna do druge. Sa hrastovom gospodarite u 160 godišnjoj, a sa topolovom u 40 godišnjoj obhodnji. Proračunajte i prispo-

dobite prihod tih dviju sastojina za vrieme od 160 godina. Ciena je hra-
stovini ona ista, koja je zadnjih pet godina kod nas poprečno polučena,
dočim je ciena tehničkoj topolovini 5 for., a ogrevnoj 70 novčića po
kub. metru.

Nakon svršenih izpita zaključilo je povjerenstvo svoje uredovanje,
ocjeniv uspjeh pismenog i ustmenog izpita. Prema tomu proglašen je
jedan kandidat »odlično« petorica »dobre«, a šestorica »dovoljno« ospo-
sobljenimi za samostalno vodjenje šumskog gospodarenja.

Dne 9. studenog predao je predsjednik izpitnog povjerenstva gosp.
Robert Fischbach u ime kr. zem. vlade kandidatom svjedočbe, zaželiv
mladim šumarom najbolji uspjeh i potaknuvši ih podjedno na neumoran
i uzrajan rad u njihovom velevažnom zvanju.

Visoka škola za kulturu tla u Beču. Iz izvješća rektora dra.
Schwackhofera, izrečenoga prigodom inauguracije i posvete nove sgrade
na 5. prosinca 1896., vadimo sljedeće podatke: Počam od 1872., odnosno
1875. pa do jeseni 1896. bilo je na toj školi sveukupno 3595 slušatelja
i to: 1882 gospodara, 1626 šumara i 87 kulturnih tehničara. Budući da
je gospodarski tečaj otvoren 1872., a šumarski 1875., to odpada na go-
dinu poprije 76 gospodara, 78 šumara i 6 kulturnih tehnika. Na po-
jedine pokrajine otpada ukupno na Česku, Moravsku i Šlesku 1325., na
Galiciju i Bukovinu 431, na alpinske zemlje 318, na gornju i doljnju
Austriju 719, na Primorje i Dalmaciju 107, na Bosnu i Hercegovinu 3,
na Ugarsku i Sedmogradsku 341, na Hrvatsku i Slavoniju 128, a na ino-
zemstvo 223 slušatelja.

**Izvadak iz godišnjeg šumarskog izvješća šumarskog izvjesti-
telja županije modruško-riečke.**

1. Šumska uprava i šumsko gospodarstvo.

Šume u području modruško-riečke županije zapremaju površinu od
452.433 kat. jutra, odnosno 53% cjelokupnoga površja, koje iznosi
847.144 kat. jutara.

Prema vlastničtvu spada na:

1. Kr. državni šumski erar 96.204 jutra;
2. Imovne obćine bivše vojne Krajine 103.379 jutara;
3. Urbarske imovne obćine 66.912 jutara;
4. Mjestne obćine bivše vojne Krajine 107.179 jutara;
5. Privatna vlastelinstva 78.985 jutara;
6. Manastirske i crkvene obćine 679 jutara.

U šumama, spomenutima pod 1, 2, 3 i 5, vode šumsku upravu šu-
marski stručnjaci. Za šume, spomenute pod 6., nisu za upravu namješteni
posebni šumari, nego dotični vlastnici od slučaja do slučaja umole
kojeg susjednog šumara, da im obavi koji šumsko gospodarstveni posao.

Za šume spomenute pod 4., takodjer još nisu namješteni posebni šumari. U tim šumama vrši kontrolu nad nadlugarškim osobljem kr. žup. šum. nadzornik, u koliko uz ini svoj rad dospijeti može.

Te šume su većim djelom mlade, tek pred njekoliko godina pod zabranu stavljene branjevine. Te branjevine zapremaju znatne komplekse, te je njihovo gajenje i čuvanje u osobitom interesu dotičnoga pučanstva, a to će se moći postići samo tim, da se čim prije stave pod upravu šumarskih stručnjaka.

U povodu toga je presvjetli gosp. veliki župan dne 25./VIII. 1896. broj 1558 te 30./IX. 1897. br. 2177 stavio visokoj kr. zem. vlasti predlog, da bi se kod kr. kot. oblasti u Ogulinu, Vojniću i Slunju namjestili kr. kot. šumari, kojim bi se ujedno imala povjeriti uprava u šumama područnih im mjestnih obćina bivše vojne Krajine.

Visoka kr. zem. vlasta odpisom od 7./XII. 1897. br. 56.801 blagoizvolila je odpisati, da se za sada ti šumari ne mogu namjestiti, jer u proračanu za god. 1898. ne ima za oto sistemizovanih mjesta. Nu visoka kr. zem. vlasta blagoizvoljela je staviti u izgled, da će se za god. 1899. moći popuniti ta mjesta, te je stoga odredila, da se taj predmet uzme ponovno u pretres, te da se visokoj kr. zemaljskoj vlasti stavi predlog glede visine doprinosa, što će ga u to ime imati godišnje plaćati u zemaljsku blagajnu obćine u području spomenutih trijuh kotara.

Za čuvanje šuma spomenutih mjestnih obćina namješteno je u kotaru ogulinskom 8, slunjskom 41 i vojničkom 35 lugara, t. j. ukupno 84 lugara. Ti lugari su slabo plaćeni, neuki i nedisciplinirani, te se već stoga svestrano uvidja potreba namještenja barem jednog ili dvojice šumara, koji bi to lugarsko osoblje nadzirali i upućivali.

U šumarskom osoblju kod upravnih oblasti nastale su tečajem te godine sliedeće promjene; Naredbom od 19./II. 1897. br. 1628 imenovani su u definitivnom svojstvu kr. šumari Vinko Lončarić u Delnicama, Josip Majnarić na Sušaku, Slavko Sutlić u Fužinama, te Josip Žandovski u Novom.

Naredbom visoke kr. zem. vlade od 29./VI. 1897. br. 31.165 premjешten je u istom svojstvu kr. šumarski vježbenik Dušan Weiner od kr. županijske oblasti u Gospicu ka kr. kot. oblasti u Novom, da zamjeni oboljelog kr. kotarskog šumara Josipa Žandovsky-a.

Dne 23./VIII. 1897. broj 2945 V. Ž. imenovana su 4 kralj. nadlugaru i to: 3 za kotar Sušak, a 1 za kotar Novi i to: Antun Radetić sa sjedištem u Škrlevu, Simo Polovina sa sjedištem u Čavlima, Ivan Radan sa sjedištem u Hreljinu i Petar Radetić sa sjedištem u Grižanima.

Na predlog upravnog odbora županije modruško-riečke dozvolila je visoka kr. zem. vlasta sliedeće prodaje stabala:

Odpisom od 31./VIII. 1897. broj 24.751 dozvoljena je prodaja boležljivih stabala u šumi urb. obé. Lokve i Mrzla Vodica, da se utržkom podmire dugovine tih urbarskih obćina, potičuće još od segregacije i da mogu povratiti predujmove, koje su za pokriće tekućih troškova podig-nule iz blagajne upravne obćine Lokve.

Što se tiče uredjenja šumskoga gospodarstva, to je čast izvjestiti, da su na izradbi gospodarstvenih osnova radili kr. kot. šumari u Delnicama, Fužinama i na Sušaku. Dovršene su u glavnom gospodarstvene osnove za šume urb. obćina Hreljin, Dol, Šmrika, Praputnik i Lepenice.

Kr. kot. šumari u Vrbovskom i Cirkvenici nisu dospjeli, da počnu sa izradbom gospodar. osnova, jer su ti šumski kotari tek na novo ustrojeni, a mnoge od područnih urbarnih obćina tek su nedavno segregirane tako, da su ti šumari bili zaokupljeni radom oko prvoga uredjenja.

Za pravoužitnike zem. zajednica Čabar, Gorači i Prezid, naročito za pojedina sela nastaje bojazan, da se neće moći trajno sa ogrevom podmiriti, jer ne ima dovoljno bukovine. Tomu bi se dalo pomoći tim, kada bi se dozrela jelova i omorikova stabla na pašnjacima postepeno unovčivala, te sa utržkom kupila kod čabarskoga vlastelinstva bukovina, jer godišnji etat u šumama nije čestokrat dovoljan, da se podmiri potreba na gradjevnom drvu, pak se jedan dio mora doznačiti u obraslim pašnjacima.

Tomu se ovlaštenici, nahuškani pojedinimi agitatori, protive, jer još uvjek žive u nadi, da će se pašnjaci individualno razdieliti.

Od elementarnih nepogoda spomenuti je poledicu, sbivšu se počet-kom mjeseca prosinca u »Umnečkoj dragi«, »Zećjaku«, »Bjeloj hrusti« i »Plasinama«.

Važnje rješitbe i odluke izdane su sliedeće : Odpisom vis. kr. zem. vlade od 19./II. 1897. broj 48.806 dozvoljeno je novoj svrhi shodnije zaokruženje šumsko-upravnih kotara Vrbovsko, Delnice i Čabar, te od-redjeno, da u šumama zem. zajednica Grbael, Brod, Belo, Bukovrh, Djvjake, Turke, Razloge, Čabar, Gorači, Plešci, Gerovo i Hrib prenzmju upravu i šumsko gospodarenje ureda radi kr. šumari kod kr. kot. oblasti u Čabru i u Delnicama i to, s razloga, što te zem. zajednice nisu htjele niti namjestiti posebnoga svoga šumara, a niti su htjele upravu u svojim šumama, da povjere kr. kot. šumaru.

Odpisom visoke kr. zem. vlade od 20. veljače 1897. broj 17.428 naredjeno je, koliko imadu te zem. zajednice godišnje doprinjati za pokriće beriva kr. kot. šumara.

Odpisom vis. kr. zem. vlade od 19. veljače 1897. br. 8236 dozvo-ljena je nabava inventarnih predmeta, potrebitih za šumar. nadzornika i kr. šumare za svotu od 375 for. 50 novč.

Odpisom kr. zem. vlade od 4. ožujka 1897. br. 8641 dostavljeni su obrazci raznih izkaza, što ih imadu voditi šunar, nadzornik i kr. kot. šumari.

Visokim odpisom od 10. ožujka 1897. br. 20.622 ex 1896. dostavljena je naredba, kako se imadu zaračunavati svjedočke pristojbe lugarnima urb. imovna obćina.

Vis. kr. zem. vlada blagoizvolila je odpisom od 22. ožujka 1897. br. 56.604 ex 1896. staviti upit, bili bilo potrebno, da se ustroje tečaji za lovce, ako da, je li potrebno, da se ustroji u svakoj županiji? — Na oto je dne 21. travnja 1897. izvješćeno, da su u ovoj županiji lovске prilike takove, da se ne ukazuje potreba takovih tečajeva, jer da su lovopazitelji namješteni većim djelom bezplatno ili sa veoma neznatnom plaćom, pak se ne bi našao dovoljan broj ljudi, koji bi htjeli polaziti takove tečajeve.

Odpisom vis. kr. zem. vlade od 17. svibnja 1897. br. 24.751 dozvoljeno je, da se kr. šumar na Sušaku delegira za obavljenje poslova u šumama i branjevinama, spadajućih gradu Bakru.

Visokim odpisom od 1. lipnja 1897. br. 3074 je vis. kr. vlada priobćila odpis kr. ug. ministra poljodjelstva od 18. svibnja 1897. br. 18.854, kojim je kr. šum. ravnateljstvu u Zagrebu izdana naredba glede lakšega odplaćivanja zaostataka eraru pravomoćno dosudjenih šumsko-kvarnih odšteta na teret žitelja primorskih obćina Grižane, Belgrad Krmpote, Bribir, Drivenik, Hreljin i Krasica.

Glasom te visoke naredbe imade se onim žiteljem spomenutih obćina, koji u posljednih 20 godina nisu bili odsudjeni, na platež šumsko-kvarnih odšteta, kao i onima, koji su iz posljednih 20 godina potičuće svoje erarsko-šumsko-kvarne odštete do sada već uplatili, ili će iste u roku od 1 godine dana uplatiti, oproste one njihove šumsko-kvarne odštete, koje su prije 20 godina eraru dosudjene.

Visokim odpisom od 30. lipnja 1897. br. 25.921 dostavljeno je upravnom odboru na pretres i obrazloženo mnjenje pitanje radi komunikacije zemljišta, naime, da li bi shodno bilo, da se §. 6. zakona od 26. svibnja 1891. promeni onamo, da se dozvoli šume manje veličine potegnuti u segregationalnu gromadu?

Nakon saslušanja područnih kr. kot. oblasti upravni je odbor to pitanje pretresao i zaključio, da se vis. kr. zem. vlada umoli, da se upitni §. ne bi za ovo županijsko područje promienio, jer da su omanje šumske čestice, koje su vlastništvo pojedinih žitelja, istim veoma potrebne, te da u većini slučajeva ne bi dotični vlastnici nikako htjeli na to pristati, da im se zamijene ili odštete.

Visokim odpisom od 30. lipnja 1897. br. 3715 stavljena je izvan krieposti naredba, kojom kr. županijske oblasti zabranile, da privatni na svom zemljištu sjeku plemenite voćke.

Visokim odpisom od 23. srpnja 1897. br. 38.253 naložila je visoka kr. zem. vlada, da se bdije nad tim, da se na Krašu ne drže koze.

Visokim odpisom od 28. srpnja 1897. br. 42.183 iznimno je dozvoljeno držanje lugarskog izpita u prvoj polovici mjeseca rujna.

Vis. kr. zem. vlada je odpisom od 3. studenoga 1897. br. 60.562 dostavila 65 primjeraka naputka za uredjenje zemlj. zajednica, te naložila, da se odmah počme sa uredovanjem oko uredjenja zemlj. zajednica. — Savezno s tim je vis. kr. zem. vlada odpisom od 6. studenoga 1897. br. 63.630 dostavila izkaze, sastavljene po gruntovnih oblasti u području ove županije, radi započeća uredjenja zem. zajednica.

Preuzvišeni g. ban priobčio je visokim odpisom od 19. studenoga 1897. br. 6.599. Pr., da je ministar za poljodjeljstvo naložio šum. ravateljstvu u Zagrebu, da se od 11. ožujka 1885., kada bje sa urb. občinama Bribir, Cirkvenica, Selce i Grižane sklopljena nagoda, po državnom šumskom eraru ubranih 436 for. 28 nč. za šumske odštete izruči kr. kot. oblasti u Novom, te da se dosudjene i nedosudjene šumske odštete, koje potiču od tog vremena, odstupe istoj oblasti u korist gore rečenih občina.

Visokim odpisom od 16. prosinca 1897. br. 16.396 priobčeno je, tko ima nositi trošak, kad kr. šumar obavlja pregledbu sgrada ovlaštenika radi ustanovljenja potrebite gradje i na čiji trošak imade kr. šumar preduzimati doznaku ogrievnih drva.

Odlukom kr. kot. oblasti u Čabru od 1. travnja 1897. broj 340 je radi osiguravanja nove ceste Mani — Čabar proti rušenju obronka zabranjena sječa i paša na njekim česticama vlastelinstva u Čabru, zatim urbarne občine Žagari i na pašnjaku »Sopaču« zem. zajednice Čabar.

U smislu postojećih propisa pregledao je kr. žup. šumarski nadzornik šume i šumsko gospodarstvo u šumama nekojih zem. zajednice Čabar.

U smislu postojećih propisa pregledao je kr. žup. šumarski nadzornik šume i šumsko gospodarstvo u šumama nekojih zem. zajednice područja kr. kot. oblasti Cirkvenica, Sušak, Vrbovsko, Delnice i Ogulin.

Radi pomanjkanja razpoloživih putnih sredstava i nedostataka vremena nije dospio, da pregleda šume u području kr. oblasti u Čabru, Vojniću i Slunju, stoga će se to nastaviti u god. 1898.

U administrativnom poslovanju glede šumskoga gospodarstva osjetljivo se je osjećala potreba raznih tiskanica.

Da se tomu donjekle doskoči, kr. županijska oblast u vlastitom djelokrugu dala je priugotoviti i medju područne kr. kot. šumare po-djelila tiskanice za :

Izvornice, doznačeno-premjerbeni zapisnik, premjerbene račne knjižice, očeviđnik o prijavljenih šumskih šteta, izkaz o razpravljenih šumskih prijavnica, izkaz o dosudjenih i ucerat se imajućih odšteta, izplatnice, obći i naposebni dražbeni zapisnik i šumske prijavnica.

Nadalje bi bio veoma potreban službeni naputak za kr. nadlugarne i občinske lugare.

Za potonje je kod kr. županijske oblasti izradjen obširan službeni naputak, koji se sada ne može izdati, dok se ne vidi ne bude li u pro-vedbenoj naredbi k zakonu od 26. ožujka 1894. možda izdan takav službeni naputak.

U šumskoj upravi osobito veliku potežkoču prouzrokuje §. 31. točka d) i f) zakona od 25. travnja 1894. o uređenju zemljističnih zajednica. Temeljem toga paragrafa, imadu skupštine ovlaštenika sastavljati pro-račune, razpolagati sa redovitim i izvanrednim prihodom i sticati i od-tudjivati imovinu.

Mora se dakako češće sazivati skupština ovlaštenika. Obično u takovu skupštinu ne dolazi dovoljan broj ovlaštenika, te se moraju po 3 i 4 puta sazivati, a time se svako takovo pitanje otegne na neiz-vjestno vrieme.

Dogodi li se protivno, t. j. da dodje nadpolovična većina ovlaštenika, onda su to redoviti larmaši, koji niti imadu puno dobiti, niti puno izgubiti.

Ovakovi zbune ostale ovlaštenike, te onda svi redovito ne će ni da čuju o kakovih izlatačih za šumsko-gospodarstvo, već samo hoće, da ča-sovito poluče što veću korist za pojedinca. Stoga se mjestimično dogadja, da inteligentniji ovlaštenici niti ne dolaze u skupštinu, a onda neuki i neuputućeni ovlaštenici prečesto stvaraju zaključke, koji su ili skroz protu-slovni postojećim zakonom, ili čestokrat i na očitu štetu po urbarnu občinu.

Stoga, da se može uspješno i valjano gospodariti sa šumama zem. zajednica, morao bi se djelokrug skupštine ovlaštenika znatno ograničiti ;

2. Š um s k o r e d a r s t v o .

Šumske štete u području ove županije bile su u godine 1897. dosta znatne.

Sliedeća dva izkaza pokazuju stanje šumsko-kvarnih prijavnica i dosudjenih šumsko-kvarnih odšteta :

Sumarni izkaz o stanju šumsko-kvarnih prijavnica:

Kotarska oblast.	Koncem god. 1896. ostalo neriešeno.	U god. 1897. na novo priraslo.	Ukupno.	Od toga je u g. 1897. riešeno.	Koncem god. 1897. ostalo neriešeno.
Ogulin	2000	3132	5132	4119	1013
Slunj	399	10556	10955	9075	1880
Vojnić	1233	6884	8117	7798	319
Sušak	146	309	445	363	92
Cirkvenica ..	1454	1711	3165	875	2290
Delnice	754	657	1411	714	697
Čabar	10	97	107	94	13
Vrbovsko ...	210	340	550	420	130
Ukupno.	6206	23686	29892	23458	6434

Sumarni izkaz o stanju šumsko-kvarnih odšteta:

Kotarska oblast.	Ostalo koncem g. 1896. na dugu.	U g. 1897. na novo priraslo.		Ukupno.		Od toga učerano u god. 1897.		Koncem god. 1897. ostalo na dugu.		
		for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for	nč.	
Ogulin ..	75215	23	7092	15	82307	38	15854	67	66452	71
Slunj	91878	31	5637	96	97516	27	6541	57	90974	70
Vojnić	1451	99	364	63	1816	62	359	39	1457	23
Sušak ..	1038	94	310	98	1349	92	144	25	1205	67
Cirkvenica.	3388	44	980	79	4319	23	328	69	3990	54
Delnice	31490	—	1954	17	33444	17	—	—	33444	17
Čabar	697	95	238	52	936	47	146	81	789	66
Vrbovsko .	62103	66	742	96	62846	92	112	20	62734	42
Ukupno	267214	52	17322	16	284536	68	23487	58	261049	10

Pošto je potrebno znati faktično stanje šumskih prijavnica i šumsko-kvarnih odšteta, jer se po tom tek može prosuditi, gdje bi bilo potrebno i kakove mjere bi se imale preduzeti, da se to stanje popravi, to je kr. županijska oblast dne 29. ožujka 1897. pod brojem 4281 izdala naredbu, da se točno ustanovi stanje neriešenih šumskih prijavnica i neučeranih šumsko-kvarnih odšteta, te da se u buduće svake četvrt godine predlažu gornji izkazi, po kojima će se vidjeti, kakovim marom se razpravljaju šumske prijavnice i učeruju šumske kvarne štete.

3. Lovstvo.

O lovstvu izvestiti je, da je tečajem god 1897. na temelju §. 15. zakona o lovu izdano više dozvola za lov na srnjake vrebanjem.

Glasom stigavših službenih podataka ubijeno je u području modruško-riečke županije i to:

a) Koristne divljači.

228	kom.	srndača,
1041	»	zeceva,
25	»	kunića,
3	»	inovrstnih sisavaca,
27	»	velikih tetrijeba,
5	»	alpinskih kokošaka,
109	»	lještaraka,
57	»	trčaka,
77	»	prepelica,
14	»	divljih gusaka,
103	»	divljih pataka,
33	»	lisaka,
3	»	dropinja i čapalja,
82	»	šumskih šljuka,
2	»	kozica,
254	»	divljih golubova,
135	»	bravenjaka i drozdova i
77	»	inovrstnih ptica.

Ukupno 2275 kom.

b) Škodljive zvjeradi:

1	kom.	medvjeda,
58	»	jazavaca,
3	»	vidre,
4	»	vuka,
14	»	divljih mačaka,
377	»	lisica,
107	»	kuna.
33	»	lasica,
16	»	tvorova,
2	»	inovrstnih sisavaca,
385	»	orlova i jastreba,
116	»	sokolova i t. d.,
115	»	sova,
330	»	vrana i švraka i
38	»	inovrstnih ptica.

Ukupno 1599 kom.

Napokon je ubijeno 367 skitajućih se pasa i mačaka.

Primjeće se, da u tim izkazima manjka mnogo koristne divljači, imenito srna i zeceva, te od škodljivih zvieradi lisica, kuna i divljih mačaka, koje su postrieljane ili uhvaćene u željeza i na hvatala po zvierokradicima.

Da se u obće što bolje pridigne stanje divljači, potrebno je, da se postave valjani lovopazitelji. — Stoga je kr. žup. oblast dne 21. travnja 1897. pod brojem 4028 izdala na područne kr. kot. oblasti odredbu, da se na temelju članka XIV. provedbene naredbe k zakonu o lovu imade svaki onaj, koji želi biti zaprisednut kao lovopazitelj, izpitati po šumaru u prisutnosti predstojnika kr. kot. oblasti, te da se oni, koji ne poznaju barem glavne ustanove lovskoga zakona i temeljne pojmove razumnoga gojenja divljači, imadu bezuvjetno izključiti od lovopazitelja.

4. Promicanje šumogojstva i pošumljivanje.

Glede promicanja šumogojstva i pošumljivanja izvestiti je sliedeće:

Visokim odpisom kr. zem. vlade od 23. veljače 1897. br. 11.671 doznačeno je za pošumljivanje primarskog Kraša u blizini kupališta u Novom i Kraljevici 80.000 biljka. Visokim odpisom od 24. veljače 1897. br. 10.761 doznačeno je obćini Bribir 10.000, Cirkvenici 5.000, obćinama kotara Vrbovskog 90.000, obćini Vališsello 10.000 biljka.

Sve te biljke doznačene su iz biljevišta kr. nadzorničtva za pošumljivanje Krašu u Senju.

Visokim odpisom od 23. studena 1897. br. 1907 Pr. priobčio je preuzvišeni g. ban, da je u biljevištu kr. nadzorničtva u Senju na razpolaganje više stotina tisuća komada biljka, te su područne kr. kočarske oblasti upućene, da o tom obavjeste područne obćine.

U ime kredita naklade za pošumljenje primorskog Kraša doznačeno je bilo u svemu 823 for. 46 novč.

Sa uspjehom je provedeno proredjivanje kraške branjevine »Br-gudac« zem. zajednice Grobnik na površini od 20 rali, tako da ne ima sumnje o skorom postanku možda prve kraške šume, koja će to ime zaslužiti i razprostranitvom stabala.

Kako je već naprije spomenuto, sastavljeni su god. 1897. gospodarstvene osnove za šume zem. zajednica Praputnik, Lepenice, Dol, Šmrika i Hreljin.

Procjena je za Praputnik, Dol i Šmriku već preizpitana, nu kako se je nadati, da će naskoro biti izdana provedbena naredba k zakonu od 26. ožujka 1894., a s njom i naputak za sastav gosp. osnova, to se spomenute osnove nisu do sada predložile na odobrenje, već će se, čim

bude izdan naputak, u smislu naputka dogotoviti (što će biti lahko, jer su vanjske radnje obavljene) i odmah predložiti na odobrenje.

Da se šumogojstvo što uspješnije promiče, potrebno je, da se izdadu potrebne odredbe, kako će se privatne šumice što bolje sačuvati.

U tu svrhu je upravni odbor dne 20. travnja 1897. pod brojem 541 zamolio visoku kr. zem. vladu, da bi se izdala jedinstvena naredba glede doznake i premjere stabala na privatnih manjih posjedih i ujedno je predložio načrt osnove takove naredbe.

Takova jedinstvena naredba bila bi već i stoga potrebna, jer dosadanje topogledne naredbe izdane su još u vrieme, kada nisu bili namješteni kr. kot. šumari, te se već i stoga razloga ukazuje potreba izdanja nove naredbe, u kojoj će se uzeti obzir na promjenjene okolnosti nastavše tim, što su namješteni kr. kot. šumari i nadlugari.

U zabranu stavljeni je u poreznoj obćini Draga i Kostrena daljnih 220 rali kraških goljeti.

Posadjeno je:

U kotaru cirkveničkom u predjelu »Kotorski bok«, vlastništvo urb. obć. Cirkvenica, 5335 komada borića.

U predjelu »Lukavice« urb. obć. Novi-Zagon posadjeno je 49.140 kom. biljka crnog bora.

Zemljišta zajednica Bribir posadila je 10.000 kom. biljka borića.

U kotaru sušačkom, u Kraljevici, na »Oštrom« posadjeno je 76.000 borića.

U kotaru čabarskom je u šumama i pašnjacima zem. zajednica posadjeno 44.322 kom. omorikovih i jelovih biljka.

Šumski vrtovi postoje u kotaru čabarskom na pašnjaku urb. obć. Gerovo, a u jeseni godine 1897. osnovani su takovi za zemljištu zajednicu Čabar Hrib i još jedan za Gevovo.

U području kr. kot. oblasti u Vrbovskom potrebno je sada, a trebat će i u buduće u svrhu pošumljenja svake godine znatni broj biljka. Stoga je obzirom na to i na okolnost, da se iz biljevišta u Senju radi blažije klime biljke mnogo ranije vade, nego li se u Vrbovskom kotaru mogu presaditi, osnovan oveći šumski vrt, za kojega ustrojenje je zem. zajednica Vrbovsko hvalevriednom pripravnošću dala zemljište, težake i potrebiti novac.

Zareznik *bostrichus curvidens* napao je jelovu sastojinu u šumskom predjelu »Riečina« urb. obć. Fužine.

U kraškim nasadima pojavio se je u velikoj množini borov savijač (*r etinua buoliania*), te je na zemaljski trošak uspješno utamanjen.

5. Uredjenje bujica.

Glede uredjenja bujica izvestiti je:

Kr. zem. šumarski pristav Gjureković započeo je radnje oko bujica koncem rujna, te je izmjerio bujice u občini Bribir, a ujedno počeo sa radnjama učvršćenja i umirenja popuzlina kod Grižana. Isti bujični tehničar radio je na tom cielu minulu jesen i zimu.

Ručne težake dostavila je občina Grižane, a potrebiti novac u iznosu od 4.588 for. 98 novč. doznačila je visoka kr. zem. vlada opisom od 9. rujna 1897. br. 47.578.

6. Izpiti za lugarsko osoblje.

Lugarski izpiti obdržavani su dne 16. i 17. rujna 1897.

Izpitu je pripušteno 13 kandidata. Od tih jedan nije izpitu pristupio.

Od 12 kandidata, koji su se izpitu podvrgli, položila su izpit četvorica sa dobrim, a sedmorica sa dovoljnim uspjehom, dočim je jedan reprobovan.

Sitnice.

Nešto o pitomoj, podivljaloj, divljoj mački i velikoj sovi ušari. Prigodom moje lovačke prakse u Bečkom Novom mjestu, zaputih je jednog dana c. i kr. lovđiji, koji je stanovao u dodijelenom mu lovištu blizu šume. Stupiv u njegovo dvorište, opazim glavurdatog mačka, koji me je motrio kao nepoznatog gosta, a ja se opet u njega zagledao, jer mi se je smiešan činio, što nije imao ušiju. Medjutim izadje iz kuće lovđija, pak me nagovori riečima, zar mi se njegov mačak dopada? — Da, smiešan mi je, što nema ušiju, valjda se je takav okotio? — To ne, primjeti on, već da mu je uši odrezao, a ima još jednog i tomu je uši odrezao, onaj, koji pred nama stoji, bio je veliki tepčija. U ljetno doba se je cieli dan po poljanama klatio i lovio mlade prepelice, trčke, a i mladim zecićima nije zamjerio; pak i onog drugog mačka često je sobom odmamio i pokvario. — Zar to pomaže, što im se uši odrežu? Upitam ja. — A kako ne! odvrati mi; sad se više ne klatare kojekud po polju, jer su mačke na gole uši veoma osjetljive; ako odu u strnjiku, ta ih bode, kao i druge oštре trave, i gusti šiprak izbjegavaju, jer im rosa i kiša curi u uši, što mačke pogotovo ne trpe; svaka malenkost, što ih u gole uši dirne, ne podnašaju, i tako su prinuždeni kod kuće ostati.

Pitoma mačka podivlja i otudji se od kuće radi oskudice hrane ili nečovječnog postupanja od strane ukućana, a to se dogodi najviše seljačkim mačkama i onima, koje na salašima pribivaju i podivljaju, te se više u kuću ne vraćaju. Podivljala mačka može biti više štetna za lovnu perad i mladu divljač, nego divlja mačka. Podivljala mačka nije tako plaha, ako kad opazi čovjeka na polju, kao divlja mačka, te zadje do

nabiz ljudskih stanova i lovi, što može uhvatiti i divljač i domaću malu perad.

Jednoć ulovio jedan lovac mačku, koju su kopovi po guštari goniili; svi rekoše, da je divlja mačka, jer joj je po gornjem tielu dlaka bila sivasta kao u divlje mačke; i ja pobliže razgledah tu mačku i opazih, da joj rep nije onako kitnast, kao u divlje mačke i da je potrbuške biela, a k tomu imala je postrance žućkastu prngu, što sve u divlje mačke ne ima; — inače u krupnini nije mnogo od divlje mačke zaostala. Akoprem su ta obilježja dosta jasno dokazivala, da to nije prava divlja mačka, ipak su ju prisutni loveci za neku suvrst divlje mačke držali. Na oto stiže mlinar, koji je bio u društvu lovaca, i on poče mačku razgledati, te začudjen reče, da je to njegov mačak, kojega je prije dve godine iz mlina nestalo, što mu baš nije žao bilo, jer je bio velik tat tako, da je, što se je kuhalo i peklo, prije ou kušao nego li kuharica, za oto je više puta vatralom po kićmi dobio, pak je valjda toga radi od kuće pobjegao, a čudio se je mlinar, kako se je izranio i krupniji u tielu postao, brci su mu narasli veliki, debeli i ostri, kao u divljeg mačka.

* * *

Divlja mačka ne običaje kao pitoma danju po poljima klatariti se; u ljetno doba drži se najviše guštare, kuda nitko ne zalazi, po kišovitom i sniežnom vremenu zadržaje se u jazbini, koja ima više ulaza i izlaza, ili u kakvom šupljem stablu, koje se nalazi u guštari šume. Visoke velike šume izbjegava, niti se rado drži na velikom stabalu, zna bo, da osim čovjeka ima i drugih neprijatelja, koji joj škoditi mogu, a to su orleši i velika sova ušara.

Jednoć se dogodi za moje prakse u Bečkom Novomjestu, da se divlja mačka uhvatila u lovku, koja je bila u šumi za tvorce smještena. Kako smo se kod te lovine nalazili ja i moj kolega, pak i naš stari jagar Vencličko i njegov pomagač (to bijaše baš u ljetno doba, kad koža zvjeradi nikakovu vrednost ne ima), odredi naš Vencličko, da divlju mačku živu kući odnesemo i pustimo ju u kavez velikoj sovi ušari, pak neka joj ona sudi. Mačka bje u vreću strpana, što joj nije baš pravo bilo, jer se je opirala. Putem iduć, srete nas c. i kr. lovdžija od vojno-akademickog perivoja, komu se odmah pohvalismo, kakovu lovinu nosimo i da ćemo ju sovuljagi ušari prikazati; na što on primjeti, da mačku njegovoj velikoj sovi ušari pripustimo, tobož da je jača i starija, nego naša i mačku će lakše svladati; mi pristadosmo na to, samo Venzličko doda, da mu se ima od mačke rep i njuška odrezati i uručiti, da može tražiti lovinu, koja mu od divlje mačke pripada; zatim zaputisemo se ravno skupa sa c. i kr. lovdžjom k njegovoj kući, da mačku predamo njegovoj sovuljagi.

Kavez, u kojem mu je sovuljaga ušara smještena bila, imao je prostor od jednog kvadratnog hvata u dužini i visini, bio je od 1 1/2 m sagrađen, a po sredini kaveza bila motka, na kojoj je sovuljuga ušara obično sjedila. Čim smo mačku iz vreće pustili u kavez, skoči, kao da je biesna i smjesti se u uglu kaveza; smotriv sovuljagu poče puhati i po svom običaju pljuckati, a pri tom je turobno mijauknula; u taj mah strese se sovuljaga i nakustruši perje, oči velike izbulji, koje su joj bliste i čisto pocrvenile, koji put je kljunom kvečala, kanda se mački prijeti, a neprestano ju čvrsto fiksirala. To je trajalo 4—5 časova, dok se sovuljaga odluči, te u jedan mah skoči sa stalka na mačku i vješto stade joj jednom nogom na vrat, a drugom na kičmu i pričvrsti ju pandžama, da se nije mači mogla; dakako da se je mačka otima'a i mijaukala, ali u isti čas izkljuva joj sova svojim oštrim kljunom oba oka, i udari oštrim kljunom više put po glavi, da ju je krv oblila i mozak evario, i tim je mačka sama obnemogla i papke otegnula. Na oto skoči sovuljaga na svoje sjedalo, otrese svoje perje i udari nekoliko put s kljuna, motreć pri tom oštro nas prisutne. Taj užasni prizor trajao je, da bi čovjek jedva deset nabrojiti mogao. Nakon toga zaputismo se kući, sutra dan pripoviedi nam lovdžija, da je sova mački trbuš izparala i požderala ono, što joj se bolje svidjelo.

J. E.

Najprobitačnije godišnje doba za obaranje stabala. U Westfalskoj riešili su na sljedeći način, kada valja stabla obarati: posjekli su četiri omorike od iste starosti, koje su na istoj stojbini izrasle i jednakozdravo drvo imale i to, jednu u prosincu, drugu u siječnju, treću u veljači, a četvrtu u ožujku. Od ta četiri stabla iztesane su četiri gredice i sve četiri jednakobene; pokazalo se, da je otporna snaga (Trag-kraft) drveta, koje je u siječnju posjećeno za 12, onoga, koje je u veljači posjećeno, za 20, a onoga, koje je u ožujku posjećeno, za 38%, manja, nego li kod drveta, posječenoga u prosincu. Od dvaju jednakih komada drveta, koji su u vlažno tlo ukopani, struhnuo je onaj od veljačkoga stabla već nakon osam godina, dočim je komad od prosinačkog stabla još nakon 16 godina tvrd pronadjen. Od dvaju kotača na kojima su naplateći, i to jednom od prosinačkoga, a drugom od veljačkoga bukovoga drveta napravljeni bili, trajao je onaj prvi šest, a onaj drugi samo dve godine. Iz toga bi se dalo zaključiti, da bi se stabla, opredjeljena za gradju, imala poglavito u prosincu, a nipošto pako poslije siječnja obarati.

»Oest. F. u J. Z.«

Plemeniti dar. Prigodom sastanka dne 15. rujna t. g. u Lajscavici darovaše gg. R. Fischbach, D. Laksar i V. Malin siromašnoj udovi jednog šumara svatu od 4 for, koji je novac udovi predan. — Na tom se daru spomenutoj gospodi najtoplje zahvaljuje nadarena udova.

Pitanja.

I.

Njeki činovnik krajiške imovne obćine kažnjen je disciplinarnom presudom na premještenje o vlastitom trošku -- uporabom cesarske naredbe od 10. ožujka 1860. »o karnostnom postupanju sa ces. kralj. urednicima i služacima (drž. zak. list komad XV. broj 64. ex. 1860).

Umoljavam odgovor na pitanje:

1. Imade li se na molbu dotičnog činovnika, u pogledu brisanja kazni takove, uporabiti ustanova §. 28. zakona od 5. veljače 1886. ob upravnih odborih, kojom se samo ukor dozvoljava brisati ili ustanova §. 13. gore pomenute cesarske naredbe, kojom se dozvoljava brisanje svake kazne nakon izminuća trogodišnjeg bezprikornog ponašanja u službi?

2. Kakvi su propisi za državne šumarske činovnike u tom pogledu valjani?

II.

Imadu li šumarski činovnici krajiških imovnih obćina prigodom prvoga namještenja ili promaknuća polagati prisegu po obrazcu §. 52. šumskog zakona od 3. prosinca 1852. ili po obrazcu C) propisanom za zemaljske činovnike zakonom od 5. veljače 1896. §. 67, ili s obzirom na ustanovu §. 8. zakona od 22. siječnja 1864, kojim se uređuje šum. tehnička služba kod političke uprave, po jednom i drugom obrazcu?

III.

Naredbom visoke kr. zemalj. vlade od 14. rujna 1891. broj 1 2291 (odtisnuta na strani 99 Kesterčanekove sbirke od god. 1898.)

pod b.)

odredjeno je glede dnevnicah šumarskih činovnikah krajiških imovnih obćina medju ostalim:

»napokon pako polovicu podpunih dnevnicah, kada se ima prenoći izvan sjedišta bez obzira na udaljenost t. j. izpod 8 i 16 kilometara«.

Umoljavam odgovor na pitanje kako se imade tumačiti:

»kada se ima prenoći«

naime:

ako je on službenim poslom do večera zabavljen, ali takovoga istoga dana ne dovrši -- nego ga i sutra dan nastavlja,

»da li mu pripada ta ista dnevница, ako je on išao na konak kući -- i nije de facto vani noćio«, koja je propisana sa iznosom polovice podpune dnevnice, t. j. 1 for. 75 novč.

2. Kako se imade ta naredba tumaćiti u slučajevih, »gdje ne ima pristojne gostione u nijednom selu do sjedišta šumarije«, da li je šumar dužan noćiti u privatnom stann, ili mu se dnevničica gornja može pasirati kod preobredjenja putnog dnevnika, t. j. 1 for. 75 novč., ako i kod kuće noći?

Šumarski koledar.

Čast mi je priobćiti, da je „Hrvatski šumarski koledar“ za godinu 1899, tečaj XX. dotiskan u tiskari C. Albrechta u Zagrebu (sada Jos. Wittaseka), te učitivo molim p. n. gg. šumarske strukovnjake i prijatelje šumarstva, da izvole naručbe, odnosno novčani iznos samo na mene pripislati (Kaptol br. 15.), kako sam to objavio u razposlanim pozivima za predplatu na taj koledar.

Cena koledaru je 1 for. 20 novč. po komadu uz nefrankirano posiljanje naručitelju.

Sadržaj »Hrv. šumarskog kalodara« za god. 1899. proširen je opet skrižaljkama od Dr. Frana Bauera, te će dobro poslužiti šumskim procjeniteljem kod procjenjivanja bukovih porastlina (sastojina), a po želji prijatelja providjen je svaki koledar i zaklopcem, da se može dobro zatvoriti.

U Zagrebu, mjeseca prosinca 1898.

Vatroslav Rački,
kr. zemalj. šumarski nadzornik,
kao izdavatelj i urednik »Hrv. šum. koledara«.

Dražba hrastovih stabala.

Dana 5. prosinca 1898., u 11 satih prije podne, obdržavati će se kod podpisanoga ureda dražba samo putem pismenih ponuda na slijedeća, nakon podmirenja pravoužitnih potrieba na gradivu drvu zaostala hrastova stabla.

I. U području kotar. šumarije u Dubici :

1. Na redovitoj sječini 1898/9. sreza Evinbudžak 235 hrastovih stabala, procjenjenih na 1128 m.³ ljesa i 12.650 for. novčane vrednosti.
2. na redovitoj sječini 1898/9. sreza Dvojani 173 hrastova stabla, procijenjena na 648 m.³ ljesa i 7.450 for. novčane vrednosti ;
3. na redovitoj sječini 1898/9. sreza Nartak 455 hrastovih stabala, procijenjenih na 614 m.³ ljesa i 3715 for. novčane vrednosti ;

4. na vanrednoj sječini 1898. sreza Evinbudžak-Lipovača 448 hrastovih stabala, procijenjenih na 1437 m.³ ljesa i 17.400 for. novčane vrednosti.

II. U području kotarske šumarije u Blinji:

Na redovitoj sječini 1898., sreza Stari gaj 800 hrastovih stabala, procijenjenih na 960 m.³ ljesa i 5170 for. novčane vrednosti.

Svi prednavedeni srezovi leže blizu željezničke stanice i blizu rieke Save.

Obćeniti uvjeti ove dražbe jesu:

a) Dražba će uslijediti samo putem pismenih ponuda, te ponude vežu nudioca odma, čim ju je predao.

b) Samo na one ponude će se obzir uzeti, koje budu predane do 11 satih prije podne dana 5. prosinca 1898. kod podписанoga ureda ili povjerenstva dražbene razprave i koje budu obskrbljene sa žaobinom od 5% izklične cijene, t. j. procijenbene novčane vrednosti one hrpe stabala, odnosno one prediztaknute drvne gromade, na koju ponuda glasila bude.

c) Dražbatelji (nudioći) imadu u ponudi navesti, da su im uvjeti ove dražbe i prodaje podpuno poznati i da se na iste bezuvjetno obvezuju.

d) Ponude moraju biti valjano zapečaćene i na omotu nositi napis: ponuda za dražbu hrastovih stabala, za dan . . prosinca 1898. po šumskogospodarstvenom uredu imovne obćine II. banske u Petrinji odredjenu.

e) Rok za upлатu kupovnine ustanavljuje se na 14 danah nakon odobrenja prihvaćene ponude, i prije početka izradbe stabala.

f) Rok za izradbu stabala ustanavljuje se na dobu do konca ožujka godine 1899.

g) Hrastovi, za ljes nesposobni materijal od prediztaknutih hrastovih stabala izključen je od ove dražbe, s toga je dostačac obvezan, da taj materijal na licu mjesta na povoljno razpolaganje imovnoj obćini II. banskoj netaknut ostavi.

U isti, za ljes nesposobni, materijal ubrojiv je i onaj, iz kog bi se moglo kolje panjići i stupovi izradjivati, i za to je izradba tih i sličnih drvnih sortimenta dostačcu nedopustiva.

h) Radnici dostačevi ne smiju za ljes nesposobni materijal paliti, niti goriti, izuzamši trišeće i sitno granje, i to u najnužnijoj mjeri, u koliko je to naime potrebno za kuhanje hrane.

i) Ako bi koje stablo kod predaje iz kojih mu drago razloga manjkalo, to je dužan dostačac zadovoljiti se za svako takovo stablo sa odštetom, koja odgovara prosječnini dostačbine po komadu od svih dostačih hrastova.

Pobliži uvjeti mogu se uviditi kod podpisanoga ureda, ter kod čne kotarske šumarije I. u Dubici i II. u Blinji.

Konačno će se uzeti u razpravu i one ponude, do 11 sati dana 5. prosinca t. g. ovdje predane, koje budu glasile na bukovo gorivo drvo na panju, u ovo područnih srezovih u ukupnoj gromadi od 75.000 m. do uporabe jur dospjelo, te koja će se drva prodati uz poseban ugovor i uz premjerbu.

Šumsko-gospodarsveni ured 2. banske imovne obćine.

U Petrinji, 8. studenoga 1898.

Natječaj.

U području imovne obćine 2 banske imadu se popuniti dva mesta šumarskih vježbenika.

Šumarski vježbenik stoji ovdje u užitku pripomoći od 400 forintih godišnjih.

Namještenje će uzsljediti u smislu ustanovah §§ 6., 7., 8. i 9. zakona od 11. srpnja 1881. ob imovnih obćinah.

Za popunjene tih mjesta raspisuje se natječaj do 5. prosinca 1898., do kojeg roka imadu natjecatelji podpisanomu uredu podnjeti svoje vlastoručno pisane, propisno biljegovane i valjano obložene molbenice.

Šumsko-gospodarstveni ured 2. banske imovne obćine.

U Petrinji, 8. studena 1898.

Natječaj.

Kod vlastelinstva Orahovica (Slavonija) popuniti se imade sa 1. siečnjem 1899. mjesto nadšumara.

Za polučenje toga mesta zahtjeva se, da je molitelj bezprikornog predživota, tjelesno i duševno podpunoma zdrav, da je dobrom uspjehom svršio koji viši šumarski zavod; da je izkusan za šumsko-uredjenje i šumsko-ogojne poslove, zatim za odgoj divljači i rukovodjenje lova.

Od natjecatelja zahtjeva se velika eneržija; znanje njemačkog i slovenskog — po mogućnosti hrvatskog jezika, pa stoga mogu oni, koji su takovo mjesto s uspjehom jur obnašali, svoje topogledne molbenice na ravnateljstvo Gutmanovih dobara u Orahovici (Slavonija) uz priklop prepisa svjedočbah i slike podnjeti.

SADRŽAJ.

<i>Živio kralj Franjo Josip I.</i>	417
<i>Zemljistične zajednice. Piše Gašo Vac, krapinski šumar</i>	418—437
<i>Nekoliko spornih pitanja glede dopitanja pravoužitničke kompetencije iz šuma krajiskih imovnih občina. Napisao dr. A. Goglia</i>	437—444
<i>Nekoliko spornih pitanja. Piše H.</i>	444—446
<i>§. 22. naputka A. zakona od 11. srpnja 1881.</i>	446—448
<i>Ovogodišnja prodaja hrastovih šuma. Piše J. K.</i>	448—450
<i>Amerikanski jasen (<i>Traxinus americana L.</i>). Piše J. K.</i>	451—453
<i>Listak. Osobne viesti: Umrli.</i>	453
<i>Zakoni i normativne naredbe: Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove i za bogoštovje i nastavu od 7. listopada 1898. broj 66.101., kojom se uredjuje šumarska obuka na kr. sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu, — Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove i za bogoštovje i nastavu od 7. listopada 1898. br. 66.102., kojom se izdaje naukovni i izpitni red za slušatelje šumarstva na mudroslovnom fakultetu kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, — Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemalj. vlade, odjela za unutarnje poslove od 23. studena 1898. br. 43.532. o obdržavanju izpita kandidata za lovačko-nadzornu službu u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji</i>	453—461
<i>Različite viesti: Državni izpiti iz šum. struke. — Visoka škola za kulturu tla u Beču, — Izvadak iz godišnjeg šum. izvješća šumarskog izvjestitelja županije modruško-riečke</i>	462—473
<i>Sitnice: Nešto o pitomoj, podivljaloj, divljoj mački i velikoj sovi ušari. — Najprobitačnije godišnje doba za obaranje stabala, — Plemenit dar</i>	473—475
<i>Pitanja</i>	476—477
<i>Šumarski kaledar</i>	477
<i>Dražba hrastovih stabala</i>	477—479
<i>Natječaj</i>	479
<i>Ovomu broju prileži „Imenik članova hrv.-slav. šumarskog društva za godinu 1898. i doba njihova članovanja“.</i>	

